Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5228 14/27 ԱՊՐԻԼ 1903 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 29 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1321 Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5228

درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿آره‌ولك﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փօստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշւով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

Բ· ՈՍԿԵԴԱՐ

ԲԱՂԴԱՏԵԼԻՆ ԱՆԲԱՂԴԱՏԵԼԻԻՆ ԴԷՄ

Գ

Nuit brillant, dis nous qui t'a donné tes voiles.

Հիւրմիւզեան.—Ո՞ գեղ գիշեր..... բազմաչող,—Ո՞ զգեղեցիկըդ զայդ զգեցած քող:

Գուրգէն.— Պայծառ գիշեր, ասա մեզ, ո՞ արկ ըզքեւ, ըզքօղ քո զայդ:

Գարագաշեան.— Կամ աղէ ո՞վ ետ զայն քօղ որպէս հարսին գիշերայ,— Զոր շուրջ զանձամբ արկանէ պայծառացեալ ի վերայ:

Անժխտելի է որ «ածել զքօղ» աւելի ընտիր է քան «էարկ զքօղ» իսկ Գարագաշ, չեմ գիտեր ի՞նչ միտքն է եկեր, գիշերը հարս ըրած, քօղը երեսը անկիւն մը դրած... անշուշտ փեսային կը սպասեն, իսկ երկրորդ տողով, «զոր շուրջ զանձամբ եւն. եւն. եւն. գրեր է... բուլ փարայով չէ որ տուգանքի դատապարտես:

Brillant.—Որքան ալ որ պայծառ կը նշանակէ, Գուրգէն էֆ. իր սովորական ոճէն հեռացած կը գտնեմ. պայծառէն առաջ կային փայլուն, պսպղուն, շողաւոր բառերը: Պայծառ վերադիրը աւելի այն մարմիններու համար, որոնք արեւուն լուսէն լուսաւորուած են ու կամ իրենց մէջը կը ցոլացնեն: Բայց այս պարագային մէջ brillantի... բազմաչող թարգմանութիւնը շատ ճիշտ է, քանզի այս կերպով Հիւրմիւզ մեզի կը բացատրէ այդ գիշերուան փայլուն ըլլալը:

O cieux que de grandeur et quel majesté,— J'y reconnais un maître à qui n'a rien coûté.

Հիւրմիւզ.—Եւ դու կամարդ երկնածիր վեհ եւ վսեմ,— Ի քեզ զՏէրն եւ զարարիչ ճանաչեմ,— Որ անաշխատ ըզքեզ արար յոչընչէ:

Գուրգէն.— Զի՜նչ մեծութիւն, ո՛վ երկինք, եւ քանիո՜ն վայելչութիւն յայտ ածէք ինձ զոմն արարիչ, արարեալ դիւր զամենայն:

Գարագաշ.—Սոքա յայտնեն զարարիչն այն որում չէք դըժուարին:

Արդ j'y reconnais, Գուրգէն էֆ. «յայտ ածէք ինձ» թարգմաներ է, անշուշտ հարազատ մնալու համար, բայց չէ յաջողած, քանզի անոր հարազատ թարգմանութիւնը «ի քեզ ճանաչեմ» է:

Majesté բառը վայելչութիւն թարգմաներ էք. աս ալ անյաջող, որովհետեւ վայելչութիւն բառին նշանակութիւնը որքան որ ուժովցնենք, ամենաշատ splendeurին կրնայ համապատասխանել ֆրանսերէնի մէջ: Հոս majesté վսեմութիւն ըսել է, եւ grandeur=վեհութիւն, փոխաբերաբար առնուած: Երկշոտ ըլլալու չէ. ինչո՞ւ երբեմն ածականը գոյականի չէք վերածեր: Հիւրմիւզեանը ձեզ ահաւասիկ օրինակ որ ձեր «զի՜նչ եւ քանիո՜ն»ը զանց ըրած է, եւ «Կամար երկնածիր» շրջաբերութեամբ որքան քաղց ու նազենի տող մըն է յօրինած:

Un maître.—Գարագաշ հոս տաղաչափական խոշոր սխալ մըն է ըրած, որ է արարիչն, արդ Ն գիրը այդ տեղ տաղաչափութեան երկրորդ մասին վերջին վանկին պատկանելով՝ որ չեշտ ունի, երրորդ մասին այն ին ա ով չի հանիր կակուղնալու. հնչելը արդէն անկարելի է:

Բայց Գուրգէն էֆ. ին «Ոմն արարիչ»ին ինչպէս աչք գոցենք, ոմն աշխատաւոր, ոմն որմնադիր, ոմն նուիրատու, ոմն 5 ղրուշ. — ի՞նչ, նուիրատուութեանց ցանկն է կարդացածնիս. խնդրեմ որո՞ւ համար է խօսակցութիւնը, Համամճի Մանուէլին. — մահկանացու արարիչ չէ աս un maîtreը, այլ տիեզերքը, յոչնչէ չինողը, այսինքն տէր եւ արարիչ տիեզերաց:

Ձեզի համար դժուար բան մը չէր unը աւելի ճարտարութեամբ թարգմանելու: Դիտեցէք Հիւրմիւզ ինչպէս առիթը ձեռքէն չի փախցներ եւ իր հայկաբանութեան պարկը բանալով «զՏէրն եւ զԱրարիչ» գործածելու:

A qui n'a rien coûté. — «Արարեալ դիւր զամենայն», որ Գուրգէն էֆ.ին թարգմանածն է, հարազատութիւն չըսուիր. ինչպէս նաեւ Գարագաշին «չէք դժուարին»ը: Աներկբայ, Աստուծոյ համար ամէն բան դիւրին է եւ որու կարողութեանը համար չկայ բան մը դժուարին, բայց հոս ստեղծողութեան է՛ն կարեւոր կէտը մասնաւորապէս ոչինչէն եւ առանց աշխատելու կատարուիլն է: Արդէն ստեղծողութենէն առաջ բան մը չի կար որ անիկա առնէր ու գործածէր: Ուստի Հիւրմիւզէն զատ միւս երկու թարգմանիչները հոս անհարազատ կը գտնուին. այն է Ոսկեդարու լեզուն գործածելու նպատակով բնագրէն հեռու մնացեր են:

Et qui dans vos deserts a semé lumière
Ainsi que dans nos champs il sème la poussière.

Dans nos champs. — Արտօրայք, դաշտք, յք. այսինքն ընդարձակ տարածութեամբ տեղեր. եւ Հիւրմիւզ այս բառը նախընտրեր է: Որովհետեւ Ռասին երկինքի անապատներուն նմանութիւն փնտռելու հետամուտ է, Հիւրմիւզ բանաստեղծական խանդով, այս տարածութեանց վայրերը տեղափոխեր է եւ այս կերպ դաշտք անապատ եւ անապատ դաշտքի տեղ գործածեր է:

Մինչդեռ միւս երկու թարգմանիչներուն անգը, երեք արտավար մշակուած գետնի մը գաղափարը կու տայ, ուր փոշի ալ չի գտնուիր, այլ յղկուած պարարտ հող. եւ ասոր համար ալ է որ poussiere բառը հողի դարձնելու ստիպուեր են:

Semer. — Գուրգէն էֆ. «Եւ սփռեալ շուրջ ըզլոյս ընդ անապատի» ըսեր է. ինչ պէտք կայ շուրջ, որ semerին նշանակութիւնը կը փոխէ. քանզի չորս կողմէ չէ որ ցաներ են, այլ մէջը «սփռել ըզլոյս ընդ:» Հոս, արդէն սփռելը ճիշտ չէ. այլ ցանել պէտք էր, եւ Ռասինի նման կրկին գործածելու էին. քանզի իր բերած նմանութիւնը այնքան ճշմարիտ է որ՝ անխտրաբար այդ երկու տողերուն բառերն իսկ իրարու տեղ կրնան գործածուիլ:

Semer = ցանել, հատիկ հատիկ ցանելու համար էր, որոնք մարդ առանց մտահոգութեան եւ մասնաւոր աշխատութեան՝ ափը կամ գօգը կը բանայ ու կը ցրուէ: Այսինքն Աստուած ինչպէս մեր ի ստոր եւ ընդերկիր գտնուող անմշակ անապատ տեղերուն մէջ անհամար փոշի ցանած է, այդպէս ալ, ո՛վ երկինք, քու անապատ դաշտերուդ լոյս է ցաներ:

Ահա այս կերպ կը նկարագրէ Արարչին հզօր ափին՝ փոշի ցանելու նման, երկնային լուսագունտերու ցանելուն մեծ ու սքանչելի գործողութիւնը:

Nosի թարգմանութիւնը քերականութեամբ մերն է. բառ մը որ երեք թարգմանիչները բնականաբար գործածեր են. բայց, Հիւրմիւզ «ի ստոր ընդ երկիր» ալ դրած է, որու համար Գուրգէն էֆ. կը բողոքէ: Անշուշտ եթէ nosն, իմա՝ քուկդ, կիրակոսինինը հաշւենք իրաւունք ունինք. բայց երբ ընդլայնենք մեր խորհրդածութեան սահմանները, առանց գոցուիլ մնալու մեր անդերուն մէջ, արդարացի պիտի գտնենք Հիւրմիւզ գերապայծառին այս երկու բառերը, եւ շատ յարմար:

Քանի որ Ռասին մեզի երկնային մարմիններու հետ խօսելու արժանացուց, հետեւաբար այդքան բարձրերը գտնուած ատեննիս, երբ խօսակցութիւննիս մեր հողագնտին մակերեւոյթին վրայ դարձնենք, բնականաբար մեր լեզուին ծայրը պիտի ներկայանայ այդ կերպը. ի ստոր— մեր ոտքին տակը—մեր հողագնտին վրայ.—ընդ երկիր, որու վրայ կը կոխենք ամէն ժամ եւ Բիւզանդիոնի յօդուածագիրը փոխանակ Ռասինի գրութեան բանաստեղծական հոգին խուզարկելու, Հիւրմիւզին այս երկու բառերը բնագրին մէջ չկայ ըսելով, կը պնդէ որ ինքն աւելի հարազատը գտած է. եւ կարծեմ ասոր համար է որ ainsi que«զոր օրինակ» թարգմանած է...մինչդեռ բնագիրը comme չըսեր: Հիւրմիւզ «ոչ ինչ յայլազգ» գրեր է, որ օրինակ մը տալէն աւելի է, քանզի օրինակ մը կրնանք բերել որ իր մը ու կամ եղելութիւն մը յիշեցնէ, բայց ո՛չ անոր հարազատ նմանութիւնը տալ. մինչ ainsi queին «ոչ ինչ յայլազգ» այսինքն ճիշտ անոր նման, անկէ ոչ ինչ տարբերութեամբ ըսել է:

Այս մանր դիտողութիւնները, ինչպէս կը տեսնուի, այդ վայրկենին՝ հարազատ թարգմանչին ուշադրութենէն վրիպած են:

ՏԻԼԵԹԱՆԹ

Յ. Գ.— Վերջին յօդուածի երրորդ սիւնակին մէջ suspendre բառը պէտք է ըլլայ «կախել:»

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԿՐՕՆՆԵՐԸ

ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

(ՏԱՄՄԱ)

85. Նիրվանա նո՞յն է հոգեւոր ազատութեան (délivrance) հետ:

—Այո՛, եւ կարելի է անոր հասնիլ այս կեանքէն սկսելով:

86. Բոլոր մարդիկ կրնա՞ն հասնիլ այս կեանքէն սկսելով:

—Փոքրագոյն թիւ մը միայն կարող է: Մարդիկ առ հասարակ նախնի կեանքերու մէջ իրենց գործերուն պատճառաւ հոգեկան եւ բարոյական խիստ անկատար բնութեան մը տէր են եւ պէտք ունին բազմաթիւ յաջորդական կեանքերու՝ պէտք եղածին չափ մաքրուելէ առաջ հոգեւոր ազատութիւնը ընդունելու համար: Բայց ամէն լուրջ ջանք ընող մարդ կրնայ ստանալ վերածնունդը նպաստաւոր պայմաններու մէջ:

87. Ուրեմն, մարդ էակին յաջորդական ուրիշ մէկ կեանքի անցնիլը իրմէ՞ կախուած է:

—Այո՛, միայն իր կամքէն: Այս ապրելու կամքը (Թանհա), որ կ'ոգեւորէ ամէնքս եւ նոյն իսկ կը կազմէ մեր գոյութեան էութիւնը, արարչական զօրութիւնն է արդարեւ. աս է որ ուրիշ կրօններ իբր անձնաւորուած աստուած կ'երեւակայեն: Աս է մեր գոյութեան եւ յաջորդական կեանքի պատճառը, մէկ խօսքով աս է որ կը պահէ, կ'եղծանէ ամէն ինչ. ան է ճշմարիտ երեքութիւնը:

88. Նոր կեանքի բնութիւնը, ո՛ւր պիտի մտնենք մեռնելէ ետքը, նոյնպէս մեր կամքէ՞ն կախուած է:

— Այո՛. Նոր կեանքի բնութիւնը բացարձակապէս կախուած է նախընթաց կեանքի թերութենէն: Եթէ էակի մը արժանիքները գերազանց են, պիտի վերածնի գերագոյն աշխարհի մը մէջ կամ գերագոյն էակներու մէկ դասակարգին մէջ. եթէ, ընդհակառակը, ծանր յանցանքներով բեռնաւորուին, անխուսափելի է որ պիտի ունենայ ստորնագոյն կեանք մը, լեցունկ չարչարանքներով ու վշտերով (*):

89. Այս ամէնը կառավարող օրէնքը ո՞րն է:

—Քարմա:

90. Ի՞նչ է Քարմա:

—Աշխարհի բարոյական կարգն է, որու նիւթական պատկերն է տիեզերքի ֆիզիքական եւ տեսանելի կարգը, միջոցի եւ ժամանակի մէջ: Բարոյական շրջանակի մէջ պատճառին եւ արդիւնքին շղթայումն է ան: Ինչպէս որ ֆիզիքական շրջանակի մէջ իւրաքանչիւր պատճառ անհրաժեշտապէս իր հետ կը բերէ համապատասխան արդիւնքը, բարոյական աշխարհի մէջ չարութիւնը վիշտ կ'արտադրէ, իսկ բարութիւնը, խաղաղութիւն եւ իրականութիւն: Ո՛ եւ է կենդանի անձ չի կրնար ազատիլ այս օրէնքէն:

91. Թանհայի եւ Քարմայի (tanha et karma) մէջ ի՞նչ տարբերութիւն կայ:

—Թանհա է ապրելու կամքը, մեր գոյութեան եւ մեր յաջորդական կեանքի գործօն պատճառը:

Քարմա այն է որ մեր յաջորդական կեանքի եւ գոյութեան պայմաններն ու բնութիւնը կը հաստատէ. այսինքն՝ մեր կերպարանքը, մեր բնական տրամադրութիւնները, երկրագունտը, ուր կ'ապրինք, մեր վիճակն ու մեր ուրախութիւնները, Քարմա մեր անհատական նկարագիրը եւ մեր ներքին ճշմարիտ էութիւնն է ու միանգամայն է ա՛յն, զոր ուրիշ կրօններ կ'անուանեն կամք Աստուծոյ, Նախախնամութիւն կամ ճակատագիր:

92. Մարդը իր յաջորդական կեանքերու մէջ միայն երկրի վրա՞յ կրնայ ապրիլ.

—Ո՛չ. անչափ միջոցին մէջ անթիւ բնակաւոր աշխարհներ կան, ո՛ւր կ'ապրին այնպիսի էակներ որ ստորին բնութիւն մը ունին քան մարդը, կամ ընդհակառակը իրմէ աւելի գերագոյն զարգացման մը հասած են: Կրնանք վերածնիլ այս բոլոր աշխարհներու մէջ:

93. Տիեզերքը լեցնող մարմիններ անշա՞րժ են:

—Ո՛չ. ամէնքն ալ, ինչպէս երկրագունտը, շարունակական փոփոխութիւններու ենթարկուած են: Բովանդակ բնութիւնը, շնչաւոր կամ անշունչ, յաւիտենապէս փոփոխական է: Աս է յաւիտենական կանոնը:

94. Տիեզերքը ոչի՞նչէ ելաւ.

—Ո՛չ. ոչինչէ բան մը չկրնար ծնիլ կամ ծագիլ:

95. Արարիչ Աստուա՞ծ մը իրեն յատուկ կամքով ստեղծեց տիեզերքը:

—Ո՛չ. ամէն ինչ կը ծնի, կը զարգանայ ինքնին, իրեն յատուկ կամքին ուժով եւ իր բնութեան եւ էութեան (Քարմա) համաձայն: Պուտտայականներ բացարձակապէս կը մերժեն անձնաւոր Աստուծոյ մը հաւատալիքը: (Շար.)

* * *

Ծանօթ.— Ըստ Պուտտայականութեան, արարչութիւնը կը կայանայ տիեզերքի մէկ մասին վերանորոգութեան մէջ: Այս տեսակ նորոգումներ անչափելի միջոցին մէջ տեւական են: Այս վերաբերութեամբ՝ արդի գիտութիւնը, գէթ արտաքին միջոցներու նկատմամբ, ա՛յն կէտին վրայ է, որ արդէն Պուտտայականները կը գտնուէին 2400 տարիներէ ի վեր:

ԿԵԱՆՔԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

ՎԱԼՏՈՐՖ ԱՍԹՕՐԻԱ ՕԹԷԼԸ

(Շար. շաբաթի թիւէն)

Վալտորֆի օթէլը իջնող իշխան Հանրի տը Բիւրիս այս ճաշասրահներուն իբր նախասենեակ ծառայող խուցերուն մէջ կ'ընդունէր իր այցելուները:

Գետնայարկէն վեր գտնուած առաջին յարկին քանի մը բաժիններն այցելելու անզուսպ հետաքրքրութիւն մը զգացի: Յարկաբաժիններէն ոմանց կահաւորումն ու զարդարանքը իրօք ակնախտիղ ու հիասքանչ էին: Անկարելի է լիովին նկարագրել անկողնակալները, թիկնաթոռները, բազմոցները, սրահակները, օթոցները, դաշնակները, ծաղկանօթները, լոգարանները, զարդախուցերը, վարագոյրները ու կիներու յատուկ զգեստ հագնելու սենեակները: Ըսեմ միայն թէ իւրաքանչիւրը մէկ քանի սենեակէ բաղկացած այս յարկաբաժիններէն ոմանք սոսկ մէկ գիշերուան համար հինգ հարիւր տոլարի (125 ոսկիի) վարձու կը տրուին.

Օթէլին յարկերէն իւրաքանչիւրին մէջ որոշ ժամանակներու յատուկ սեղանի պիտոյքներ, ամէն տեսակ սպասներ, տաք ու պաղ կերակուրներու մասնայատուկ դարաններ կը գտնուին: Սակայն բոլոր կերակուրները խոհանոցներէն կը փոխադրուին մասնաւոր վերամբարձներով: Երբ կերակուրները վերամբարձով կը հանուին, անմիջապէս կը տրուին կանխաւ կատարելապէս զարդարուած փոքրիկ սեղաններու վրայ: Սպասաւորներն այսպէս անթերի սեղանով մը, կերակուրը կը տանին յաճախորդին սենեակը:

Առաջին յարկէն սկսեալ մինչեւ տասնըվեցերորդ յարկը, միեւնոյն կարգադրութիւնը կը տիրէ: Տասնեօթներորդ յարկը կը կազմէ օթէլին ձեղնայարկը: Ամառը, հոն տաղաւարաձեւ հովարգելներ կամ արեւարգելներ կը դրուին, ու յաճախորդները բացօթեայ կը ճաշեն, ծաղիկներէ ու թուփերէ շրջապատուած, Իմ վարձածիս պէս սենեակի մը մէջ (որուն երկայնութիւնն է հինգ մէթր, իսկ լայնութիւնը՝ եօթը մէթր) ելեկտրական տասը լամբար կայ: Ասոնցմէ երեքը ձեղունին վրայ կը գտնուին, երկուքը՝ հայելիին երկու կողմը, մէկը՝ ցոյցասեղանին վրայ, միւսը՝ լոգարանին մէջ, իսկ միւսները՝ միջանցքին մէջ: Սենեակին բոլոր կահերը մահոգենիէ շինուած են, ինչպէս նաեւ դուները, պատուհանները եւայլն:

Մէկ սենեակին կահերը կը կազմեն երկու հոգիի հանգստօրէն պառկելուն բաւականաչափ մեծ անկողնակալ մը, ելեկտրական շարժուն լամբար ունեցող ցոյցասեղան մը, վերեւը ժամացոյց կրող մառարան մը, երկայնաձեւ բազմոց մը, երկու թիկնաթոռ եւ երեք աթոռ, հայելի կրող խոշոր քոնսոլ մը, թաւարծի գորգ մը, գզրոցաւոր գրասեղան մը: Պատուհաններուն վարագոյրները երկկուղ են: Լոգարանին պատերը ճենապակեայ են ու մօզայիքով նկարակերտուած: Պատը ծածկուած է սաւեայ գորգով մը: Գիշեր ցերեկ, ուզուած ժամուն, պաղ կամ տաք առատ ջրով հասնելու պատրաստ լայն ու ճենապակեայ լոգարան մը, ինչպէս նաեւ բոլորովին անհոտ ճեմիչ մը, կը կազմեն լոգարանի սրահին մնացորդ մասերը: Պատն ի վար կախուած են անձեռոց ու մաքման (խավլը): Կան նաեւ մազերը խոպոպելու յատուկ ունելիներ, ու երկաթներ տաքցնելու յատուկ ելեկտրական գործիներ, լուացուելիք ճերմակեղէններու տպեալ ցուցակներ: Այն օրը ուր տաք ձեր անմաքուր ճերմակեղէնը, կը վերստանաք զայն՝ լուացուած, արդուկուած վիճակի մէջ: Դրան մօտ, պատին վրայ կը տեսնէք սա վերտառութիւնը կրող տախտակ մը. «Հոս դրէք ձեր մուճակները՝ որպէս զի մաքրուին»: Պատին վրայ գտնուած խուփը կը բանաք ու ձեր մուճակները հոն կը դնէք: Որովհետեւ խուփին միւս կողմը կը բացուի հանդիպակաց սենեակին մէջ. սպասաւորը կու գայ, անձայն անշշուկ կ'առնէ ձեր մուճակները, ու մինչդեռ դուք կը քնանաք, կը մաքրէ զանոնք:

Անցնինք նկարագրելու օթէլին գետնայարկի մասերը, ուր կը պարզուի օթէլին բուն կեանքը:

Գետնի մակերեւէն դէպ ի վար առաջին յարկին առաջին բաժինը դրուած են սափրիչներ, վարսավիրաներ, վարսայարդարներ, կիներու արդուզարդը յարդարողներ, ոտնամատներու կոշտը յապաւողներ, եղունգ կտրողներ: Այս բաժինին մէկ կողմը կը գտնուին ամէն տեսակ բաղնիքներ: Այս առաջին յարկին միւս բաժինն օթէլին իբր գանձափոր նկուղ կը ծառայէ: Այս բաժինին մէջ են ապրանքները ընդունելու յատուկ սենեակները, խոհանոցները, հացագործարանները, ծաղգործարանները, սիկարի մթերանոցները, փոքրաքանակ կամ մեծաքանակ վաճառուած գինիի շիշերու մառանները, քաղցրաւենիներու եւ պահածոներու յատուկ տեղերը, լուացարանները, այլեւայլ իրեղէններու մթերանոցները, օթէլին պաշտօնեաներուն ու սպասաւորներուն ճաշասենեակները, վերջապէս հազարումէկ բաներ: Այս յարկին մէջ գտնուած բոլոր մարդերը ու առարկաները սուտարաթիւ են: Լուացարաններուն մէջ միայն իննսուն կիներ կը զբաղին անձեռոցները արդուկելով եւ ծալլելով: Եօթը ծառաներու միակ պաշտօնն է առաւօտէն մինչեւ իրիկուն ոստրէ բանալ ու գոցել: Ասոնց պետը կը ստանայ 500 ֆրանքի ամսավարձ: Սեղանի սպասները կը լուացուին շոգեշարժ էքիւվներու մէջ, գործ մը՝ որով առաւօտէ մինչեւ իրիկուն կը զբաղին 165 լուացարարներ: Գինիի նկուղներուն մէջ գտնուած գինիին արժէքն է մէկ միլիոն ֆրանք, իսկ պաշտօնեաներուն թիւը՝ քսանըութ: Սիկառէթներու մթերանոցը կը պարունակէ 300,000 տոլար արժէքով ծխախոտ: Ամէնէն սուղ սիկառէթները կ'արժեն իւրաքանչիւրը մէկ ու կէս տոլար: Այս մթերանոցը կը նմանի ընդարձակ մատենադարանի մը. սիկառէթները դրքերու պէս շարուած են աստիճանաւոր դարակներու վրայ: Սիկառէթներու այս բաժինին մէջ կը բուրեն ամէնէն ընտիր ծխախոտի հոտերը: Ծխախոտին պահպանումը ապահովելու համար, այս բաժինը բարեխառն ջերմութեան աստիճանի մը մէջ կը պահուի միշտ:

Այս ստորերկրեայ յարկին ներքեւ կայ նոյնչափ ընդարձակ ուրիշ յարկ մը, ուր մարդ երբ իջնէ, մեծ գործարանի մը մէջ կը կարծէ ինքզինքը: Խոշորանիւ մեքենաներ, ութ մէթր բարձրութեամբ կաթսաներ, լոյս եւ ուժ կ'արտադրեն: Այս ուժը կը ծառայէ վերամբարձները հանելու եւ իջեցնելու, ջեռուցում առաջ բերելու, արուեստական սառ շինելու եւ ուրիշ փոխադրութիւններ կատարելու, ուժ մը՝ որ 3000 ձիու ուժ ունեցող ութ մեքենայով առաջ կու գայ: Այս մեքենաներուն հա-

---

(*) Մեր բոլոր էութիւնը մեր ըրածին հետեւանքն է: Մեր գործերն են որ արտադրած են զանոնք եւ ձեւ տուած են անոր: Այն որ չոր չոր կը խօսի կամ կը գործէ կը հալածուի վշտէն, սայլի անիւներուն պէս, որ կը հետեւին զիրենք քաշող անասուններուն: Իսկ այն որ կը խօսի բարեկամութեամբ ու կը գործէ, երջանկութիւնն է որ կը հետեւի անոր, իր շուքին պէս, որ երբեք չզատուիր իրմէ (Տահամմաբատա):

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (35)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Դ.

Ժընըվիէվ ջղաձգօրէն խնդաց.

—Այն ատեն թո՛ղ իր սքեմը պահէ ան եւ փորձութիւններու ականջ չկախէ: Պղատոնական տրտունջները եւ ապարդիւն տենչանքները կեղծիքներու յուռթագոյնները կը նկատեմ: Մարդ գիտէ իր փափաքածը եւ կը փորձէ զայն ընել: Բայց բանի մը տենչալ եւ ուրիշ բան մը ընել, անիմանալի է ինծի համար:

Քրիսթիան գլուխը ցնցեց վհատած կերպարանքով մը:

—Ա՜հ, եթէ քիչ մը աջակցութիւն գտնէի, եթէ խորհուրդ տուող ըլլար ինծի...:

—Աջակցութիւն եւ խորհուրդ չեն պակսիր ձեզի:

—Որո՞նցմէ պէտք է ակնկալեմ:

—Բնականաբար, ձեր ընտանիքէն, ձեր բարեկամներէն...:

—Կը տեսնուի որ պէտք եղած տեղեկութիւնները չունիք իմ մասիս: Անտարակոյս, հայրս կը սիրէ զիս: Բայց ինչ որ չէ ըրած մանկութեանս ատեն, ինչպէս պիտի ընէ այսօր: Վայրկեան մը պարապ չունի: Շատ զբաղած է: Միլիոններու հետ կը խաղայ եւ իր բազմաթիւ գործերուն առթած հոգը հեւ ի հեւ կը պահէ զայն: Երբ կ'աւարտէ հարստանալու համար կատարած աշխատութիւնը, կը ջանայ զուարճանալ: Հանգիստ կեանք մը չէ ասիկա: Հայրս ամուսնացած է գրաւիչ մանկամարդ կնոջ մը հետ զոր տեսած էք. անիկա իր ապրած ընկերութեան ճաշակներն ու սովորութիւններն ունի: Այդ կնոջ համար անհրաժեշտ են շարժումը, ընդունելութիւնները, տունէն դուրս հանդէսներ, մէկ խօսքով՝ բարձր դասակարգի վարած թաւալուն կեանքը: Իսկ հայրս որ բաւականին հեղինակութիւն չունի անոր վրայ, առաջնորդի դեր կատարելու համար, ստիպուած է հետեւելու իր կնոջ: Ուրեմն հայրս կը քալէ — ի՞նչ կ'ըսեմ, կը քալէ մի — կը վազէ արշաւասոյր: Հոս քան ձի կայ ախոռներուն մէջ, ու տասը ծառայ՝ նախասենեակին մէջ: Իսկ Բարիզի մէջ՝ շատ աւելի: Ամէն իրիկուն տասնըհինգ հոգի կը մասնակցին սեղանին. եթէ այր ու կին առանձինն ալ չճաշեն, դարձեալ այս վերջինը հոլանի զգեստներ կը հագնի ու հայրս՝ սեւ հագուստ: Բայց ապահով եղէք որ միշտ բազմութիւն կայ: Ճաշէն յետոյ հոս քազինօ կ'երթան, իսկ Բարիզ գտնուած ատեննին՝ թատրոն մը, գրական մարդիկ յաճախած զբօսարան մը կամ ո եւ է տեղ: Ապա ընտրելու կ'երթան: Յաջորդ առտուն, ժամը ութին, հայրս իր գրասենեակին մէջ կը գտնուի, իբր թէ բան մը ըրած չըլլար առջի իրիկուն. Հոն կ'ընդունի օղիի շտեմարաններուն պետերը, ըմպելիներու պատրաստութեան վրայ հսկող ճարտարագէտները, Մարեօյլ մօրեղբայրս՝ սեղանաւորական տան գործերուն համար, ծխերու աշխատութեանց վրայ հսկող պաշտօնեան, եւ ուրիշ հազարումէկ գործի մարդիկ, հնարիչներ, աղերսողներ՝ որոնք դրան առջեւ կը վխտան: Ճաշի ժամը կը հասնի: Կէս օր է: Երբ արշաւներ տեղի ունենան, հայրս անոնց ներկայ կը գտնուի. ինքնաշարժ կառքը նստելուն պէս՝ Մորէ կը խոյանայ — ժամը ութսուն քիլոմէթր արագութեամբ — քննելու համար հոն գտնուած գործարանը: Ի մէջ այլոց, մօրուս պահանջումներն ալ պէտք է գոհացնել. ընդունելութեանց տանելու է զայն, թէեւ անիկա ունենայ իր մասնաւոր բարեկամները՝ որոնք զինքը կը շրջապատեն եւ կ'ընկերանան իրեն: Ասիկա հօրս համար չարավաստակութիւն մըն է, որուն կը դիմանայ, իր երկաթէ առողջութեան պատճառաւ: Հազիւ ժամանակ ունի ինքզինքին համար շնչելու: Ինչպէ՞ս կ'ուզէք որ ժամանակ ունենայ իր զաւակով զբաղելու: Այս պատճառաւ՝ սանձարձակ ազատութեան մէջ ձգած է զիս, տղայ հասակէս սկսեալ, ազատութիւն մը զոր չարաչար գործածած եմ, ինչպէս ամէն ոք պիտի ըսէ ձեզի: Ի՞նչ հրաշքով կարելի պիտի ըլլայ որ իմ անցեալ կեանքիս պայմանները միեւնոյնը մնալով հանդերձ՝ ապագայ կեանքս փոփոխութեան ենթարկուի: Ընկերական զոհ մըն եմ ես: Աշխարհիկ կեանքի մեծ մեքենային ակռաներուն մէջ բռնուած, պէտք է որ դառնամ անոր հետ: Եւ իմ կեանքի պայմաններուս մէջ մինչեւ հիմա ցոյց տուած այն քիչ մը փոփոխութիւնը կրնաք ապացոյց մը նկատել թէ շատ հուանական չէ իմ բարեփոխումս:

Ժընըվիէվ պահ մը մտազբաղ կերպարանք մը առաւ: Յաւագինօրէն կը խորհէր իր լսածին վրայ: Ի վերջոյ ըսաւ մանկամարդ աղջիկը.

—Կեանքի շատ քիչ փորձառութիւն ունիմ, որպէս զի կարենամ կարծիքներ յայտնել ձեր առաջ բերած պարագային վրայ: Ինչպէս խորհուրդ պիտի տամ ձեզ: Մնաց որ ի՞նչ հանգամանքով: Քրոջ պէս կը վարուիք ինծի հետ, այդքան վստահութիւն ունենալով իմ վրաս: Բայց չեմ կրնար մոռնալ թէ օտարուհի մըն եմ ձեզի համար, եւ թէ ինծի անկ չէ խստութեամբ խօսիլ ձեզի հետ: Սակայն այդ պարտականութիւնն է որ ի գործ պիտի դնէի:

Քրիսթիան ընդմիջեց նորատի աղջկան խօսքը, արտակարգ աշխուժութիւն մը ցոյց տալով:

—Օ՜հ, կը խնդրեմ, վերապահումով մի խօսիք: Անկեղծօրէն ըսէք թէ ի՞նչ կը խորհիք իմ վրաս:

Ժընըվիէվ գլուխը ցնցեց տխրագին:

—Ո՛չ, չպիտի ըսեմ: Անհաճոյ լեզու մը պիտի գործածեմ: Ի՞նչ հարկ:

—Զիս առաջնորդել այն բաներուն մէջ զորս պարտիմ ընել: Ձեր տուած բոլոր խորհուրդները պիտի ընդունիմ:

Մանկամարդ աղջիկը ժպտելով պատասխանեց.

—Իմ բոլոր խորհուրդներս պիտի ընդունի՞ք մի: Բայց պիտի հետեւի՞ք անոնց: Այս կէտն է որ զանց կ'ընէք հաւաստել: Ինէ յետոյ ուրիշ մը պիտի գայ եւ պիտի քանդէ իմ բարոյականիս առաջ բերած արդիւնքը: Ձեր յոռի բարեկամներէն մէկը չարամիտ հաճոյք մը պիտի զգայ նորէն հաճոյասիրութեան մղելու ձեզ, ինչպէս դուք ալ կը խոստովանիք յաճախ այսպէս պատահած ըլլալը: Ու այդ բարեկամին հետ դուք ալ պիտի խնդաք այն խեղճ աղջկան վրայ, որ բարենորոգչի ձեւեր առած է, որովհետեւ այդ մասին աղաչեր էիք անոր. այսպէս այդ աղջկան ազդեցութիւնը տեւած պիտի ըլլայ այնքան որքան պէտք է անոր ձայնին հնչիւնները մարելու համար: Ո՛չ, սիրելի պարոնս, մի յուսաք որ այդ դերը կատարեմ ձեր մօտ: Բնաւ չեմ պարտաւորուած ասոր: Եւ թոյլ տուէք ինծի հաւատալու որ եթէ կ'ուզէք խոհական երիտասարդ մը դառնալ, կրնաք միջոցը գտնել, առանց իմ մասնակցութեանս պէտք ունենալու:

(Շարունակելի)

մար կը գործածուին 115 ճարտարագէտ, ելեկտրագէտ, մեքենավար ու գործաւոր։ Այս գործարանին մէջ օրը՝ միջին հաշուով՝ 260 տակառաչափ ածուխ կը սպառի։ Ածուխին գնին յանկարծական բարձրացումը կամ գտնուելու դժուարացումը նախատեսնելով, մինչեւ 20,000 թոնօ ածուխ իբր պահեստ կը մնայ մթերանոցին մէջ։ Գործարանի մասէն քիչ մը անդին կը գտնուին, օթէլին վերաբերեալ ամէն տեսակ նորոգումներու համար, կահագործարանները, դարբնոցները, կապարագործարաններն ու թիթեղնագործարանները։ Ժամագործարան մը անգամ կայ։ Երբ մարդ այս յարկը կ'իջնէ, խելոյն անուշադրակի սաստկաբոյր հոտ մը կը դիմաւորէ զինքը։ Այս հոտը կը բուրէ սառի գործարանէն, ուր օրը 50 թոնօ սառ կը շինուի ու 100 թոնօ ցրտացուցիչ ուժ կ'արտադրուի։ Սակայն այս 50 թոնօ սառը ամբողջովին չսպառուիր օթէլին մէջ, այլ մէկ մասը դուրսը կը վաճառուի։

Կարին Ա. Ն. Թ.
(Մնացեալը յաջորդով)

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏԸ

Տեսակցութիւն մը.—Նախարարապետի մը յիշատակները.—Թէ ի՛նչպէս Պ. Գոմպ յաջորդեց Պ. Վալտէք-Ռուսոյի.—Նախարարապետին փիլիսոփայական յեղաշրջումը.—Քանի մը մանրադէպեր։

Բարիզ, 22 ապրիլ.—Պ. Ժան տը Միթի տեսակցութիւն մը ունենալով նախարարապետ Պ. Գոմպի հետ, արդիւնքը հաղորդեց Մաթէնի։ Պ. Գոմպ սիրալիր կերպով ընդունեց զայն. Նախ բացատրեց իր փիլիսոփայական կազմութիւնը եւ թէ ինչ կերպով կաթոլիք հաւատքէն որուն մէջ մեծցած էր եւ որ իր միջավայրին հաւատքն էր, հասած էր իր հիմկուան հաւատքներուն՝ այսինքն թէ իր տղայութեան կրօնական խոէջալը տեղի տուած էր յառաջդիմութեան գաղափարին։ Պ. Գոմպ իր հիմկուան տեսութիւնները քաղած է Վիկոյէն ու Միշըլէէն։ Նախարարապետը նստած է այն սեղանին առջեւ ուր 1815ին Էլիզէի պալատան մէջ Նաբոլէոն ստորագրեց կարեւոր պաշտօնագիր մը։ Պ. Գոմպ ըսաւ թէ բնաւ իշխանութեան փափաքող չէ եղած եւ թէ միշտ խաղաղիկ կեանք մը անցուցած է, աւելի հաճոյք զգալով ուսումնասիրութիւններէ։ Ծերակոյտին մէջ ամէնէն աւելի հաճելի ժամերը անցուցած է մատենադարանին մէջ։ Իրիկուն մը պառկելու միջոցին յանկարծ Պ. Լէօքրուա տունը գալով ըսեր է թէ Պ. Պուրժուա նախարարապետութիւնը պիտի ստանձնէ եւ թէ գաղթային նախարարութիւնը իրեն կ'առաջարկէ։ Պ. Գոմպ մերժեր է, բայց Պ. Լէօքրուայի թախանձանքին վրայ՝ գացեր է Պ. Պուրժուայի տունը. հոն նորէն մերժեր եւ վերջապէս ընդուներ է կրթական նախարարութիւնը։ Պ. Գոմպ քիչ մը կենալէ ետքը՝ խօսքը շարունակելով ըսաւ թէ տարիներ ետքը երբ առառ ատեն Բոն կը գտնուէր գիւղագնացութեան համար, գիշեր մը ճաշի ատեն գաւառին կառավարիչը հեռաձայնով իմաց տուեր է իրեն թէ նախարարապետութեան ընտրելի նշանակուած է, վասն զի Պ. Վալտէք-Ռուսօ կը հրաժարի։ Պ. Գոմպ կարեւորութիւն չէ տուեր։ Քանի մը օր վերջը Բարիզ վերադարձեր է. առտու մը իր տղուն հետ դուրս ելած ատեն Էլիզէի կառք մը իրեն մօտեցեր եւ անձ մը վար իջնելով ըսեր է իրեն.—«Ես Գոմպարիէօն եմ. Հանրապետութեան Պ. Նախագահը ձեզի կը սպասէ։ Պատիւ ունիմ ձեզ ընկերանալու։» Պ. Գոմպ նոյն կառքով Էլիզէ գացեր եւ Պ. Լուպէի ներկայացեր է։ Արդէն երկար ատենէ ի վեր զիրար կը ճանչնային, վասն զի Ծերակոյտին մէջ իրարու մօտ կը նստէին եւ մտերմական յարաբերութիւններ ունէին իրարու հետ։ Պ. Լուպէ նախարարապետութեան պաշտօնը առաջարկեր է իրեն. առաջին շարժումը եղեր է մերժում, վասն զի պէտք էր լքջօրէն խորհիլ այդ տեսակ ծանր ու դժուարին պաշտօն մը ստանձնելէ առաջ։ Հանրապետութեան Նախագահը թախանձեր է կոչում ընելով անոր զգացումներուն, եւ յարելով որ ինք ալ նոյն խղճահարութիւնները ունեցած էր նախագահութեան պաշտօնը ստանձնած միջոցին։ Պ. Գոմպ յարեց.

«Ամէն բանէ առաջ կացութիւնը դժուարին էր. այդ միջոցին եթէ ետ կենայի, ընծա քաջութիւն մը պիտի չըլլար։ Ընդունեցի ինծի յանձնուած պաշտօնը։ Ահասիկ թէ ի՛նչպէս, ինչ դիպուածով, առանց ուզելու եւ առանց իսկ միտքէս անցընելու, ստանձնեցի նախարարապետի պաշտօնը։ Եկածիս պէս պիտի երթամ, պարզութեամբ։ Գործերու վարչութիւնը ստանձնելով կը գուշակէի անոնց բոլոր բնական տաղտուկները։ Թող կու տամ որ ուզածնին ըսեն, եւ կը խնդամ։»

Լոնտոնի նախորդ դեսպան Պ. Քամպոն օր մը ըսեր է Պ. Գոմպի թէ միշտ զուարթ էր. պատասխաներ է թէ պատճառը այն է որ ուզածը գիտէ, երթալիք տեղը գիտէ։ Գիշերը վրայ հասած ըլլալով, լոյսերը վառուեցան։ Պ. Գոմպ թիկնաթոռին վրայ աւելի ուղիղ նստելով յարեց.

«Մեր բազմաթիւ ստացումները, մեր գիտական զարգացումը, գիտերը, ընկերութեանց ներկայ վիճակը, այն մեծ շարժումը որ միտքերը դէպի նոր իտէալ մը կը տանի, քանդեցին հին հաւատքները եւ կործանեցին հին տաճարները։ Կրնա՞նք ըսել թէ ամէն հաւատք պէտք է անհետանայ։ Ո՛չ։ Հաւատքը անհրաժեշտ է. բայց Եկեղեցին ուսուցած հաւատքին ուրիշ մը յաջորդեց։ Այդ է հաւատալը խորհրդաւոր զօրութեան մը, որ սակայն անկներեւ է, եւ որուն արդիւնքները, ըսքանչելի տրամաբանութեամբ մը եւ յայտնութեամբ մը, զգալի են անոր որ կեանքը կը քննէ։ Այդ խորհրդաւոր զօրութիւնն է յառաջդիմութիւնը։ Ամէն կողմ յայտնի կ'ըլլայ, ամէնէն փոքր երեւոյթներուն իրաց յաւիտենական ընթացքին մէջ։ Ամէն բան կը կատարուի բացարձակ կարգի մը եւ ներդաշնակութեան մը համաձայն։ Որոշ օրէնքներու համեմատ յառաջդիմութիւնը անդիմադրելի կերպով կը տանի տիեզերքը։ Դիպուած բնաւ չկայ։ Դիպուածը, ըսած է, Պոսիւէ, բառն է որ տգիտութիւնը պարտկելու կը ծառայէ։»

Պ. Գոմպ ըսաւ թէ իր այդ գաղափարը աւելի կը հաստատուի քուէարկութեան մէջ եւ թէ այդ մասին օր մը պիտի խօսի Խորհրդարանին մէջ։ Ատոր վրայ Պ. Ժան տը Միթի հրաժեշտ տուեր է, վասն զի նախարարապետին սեղանին վրայ թուղթերը դիզուած էին եւ չէր կրնար աւելի ժամավաճառ ըլլալ։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Շարթռէօներ.—Հարցաքննութիւն.—Պ. Սէնի յայտարարութիւնը.—Պ. Գոմպ.—Իզերի նահանգային խորհուրդը.—Ուրիշ միաբանութիւն մը.—Օրակարգ մը։

Բարիզ, 22 ապրիլ.—Առեւտրական նախարարութեան դիւանապետ եւ նախարար Պ. Թրույեոյի փեսան՝ Պ. Սէն, այսօր, ներկայացաւ հարցաքննիչ դատաւոր Պ. տը Վալի։ Հարցաքննութիւնը շատ կարճ տեւեց, քանի որ անոր դէմ եղած զրպարտութիւնները հրապարակողները իրենք իսկ ըմբռնած էին սուտ ըլլալը։ Պ. Սէն ծանօթ իրողութիւնները պարզեց ըսելով որ Սէն-Մարսըլէնի դեր-կառավարիչի պաշտօնը թողլէն ի վեր Իզէրի գաւառը չէ գացած։ Պատմեց նաեւ թէ ի՛նչպէս մարտ 27ին Մոնմարթր ծառուղիին վրայ Պ. Պըսոնի հանդիպած եւ քանի մը բառ միայն փոխանակած էր անոր հետ։ Ցաւեց թէ Երեսփ. Ժողովին այն քուէն ետքն էր, որով մերժուեցաւ Շարթրէօներու խնդրած արտօնութիւնը։ Խօսակցութիւնը այդ խնդրոյն վրայ դարձեր է. Պ. Սէն որ Պ. Պըսոնը Կրընոպլի մէջ կը ճանչնար երբ ինք Իզէրի կառավարչին դիւանապետն էր, ըսեր է անոր թէ վիճաբանութիւնը անօգուտ է, քանի որ տրուած քուէն անդառնալի է, թէ անոր յօդուածները օգուտ մը պիտի չունենան եւ թէ աւելի աղէկ կ'ընէ եթէ գործիք չըլլայ հանրապետական կուսակցութեան հակառակորդներուն։

—Շարանթ-Ընֆերիէրի ծերակուտականները, երեսփոխանները եւ նահանգային Խորհուրդին անդամները, նկատելով որ լրագիրներէ ոմանք զրպարտութեան պայքար մը կը մղեն Պ. Գոմպի յարգելի անունին դէմ, իրենց խորին համակրութեան հաւաստիքը մատուցին նախարարապետին։

Կրընոպլ.—Իզէրի կառավարչին հրաւէրով Սէն-Լօրան-տիւ-Բոնի քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամները պիտի գումարուին ընտրելու երկու անդամները այն յանձնաժողովի որ Շարթրէօներու թողած հիւանդանոցը պիտի վարէ, վասն զի քաղաքային վարչութիւնը որոշած է խնամել հիւանդները, նոյն միաբանութեան ստացուածքներուն հաշուեյարդարումէն գոյանալիք գումարով։

Բարիզ.—Ոստիկանութեան գոմիսէր մը, երէկ, ներկայացաւ Սաքրէ-Քէօր տը Բիքբիւսի կրօնաւորներուն, հաստատելու համար թէ ատոնք համակերպա՞ծ են իրենց եղած ծանուցման։ Մեծաւորը յայտարարեց ոստիկանապետին թէ պիտի չհեռանան եւ թէ բռնութեան առջեւ միայն տեղի պիտի տան։ Մեծաւորը չուզեց յայտնել իր ընկերներուն անունները։

Կրընոպլ.—Կրընոպլի արմատական-հանրապետական-ընկերվարական կուսակցութեան գործադիր յանձնաժողովը օրակարգ մը քուէարկեց թէ քանի որ Կրընոպլի մամուլը Շարթրէօներու կողմէ շահուած է, յանձնաժողովը իր համակրութիւնը կը յայտնէ նահանգային Խորհուրդին հանրապետական անդամներուն. նաեւ վստահութիւն կը յայտնէ կառավարութեան կորովամտութեանը։

Գ Ե Ր Մ Ա Ն Ի Ա

Վիլհէլմ կայսր եւ Քըմպըրլէնտի դուքսը.—Զրոյցներ.—Ինքնաշարժ կառքի արկած մը։

Պերլին, 21 ապրիլ.—Լոնտոնի Տէյլի Թելեկրաֆ լրագիրը ծանուցած էր թէ Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանը, ամբան եղանակին, Բարլըրունէ պիտի երթայ, Քըմպըրլէնտի Ալեքսանդրա իշխանուհիին հետ տեսակցելու համար։ Այս լուրը սխալ է թէ՛ իրողութեամբ եւ թէ եզրակացութեամբ. իբր թէ հանդիպումին նպատակը եղած ըլլայ նպաստաւոր հոսանք մը առաջ բերել, իշխանուհիին եւ գահաժառանգ իշխանին ամուսնութեան կարծեցեալ ծրագիրը յաջողցնելու համար։ Նոյնպէս սխալ է Հանովէրի մէկ լրագրին տուած սա լուրը թէ Գերմանիոյ կայսրը մտադիր եղած ըլլայ այնպիսի այցելութիւն տալ Քըմպըրլէնտի դուքսին արքունիքը եւ հոն մնալ քանի մը օր, որսորդութեան եղանակին՝ դուքսին կողմէ հրաւիրուած ըլլալով։

—Մէքլէմպուրկի Ատոլֆ Ֆրէտէրիք դուքսը, որ անձնապահ գունդին մէջ հարիւրապետ է, առջի օր Շվէրինէն Պերլին կ'երթար ինքնաշարժ կառքով։ Ճամբան շատ երկար էր եւ կառքը արագութեամբ կ'ընթանար։ Գիշերը վրայ հասաւ եւ ձեան փոթորիկ մը սկսաւ։ Ինքնաշարժ կառքը մինչեւ նոյն արագութեամբ կը յառաջանար։ Արկած մը անխուսափելի էր։ Տէօպէրիցի մօտ՝ ինքնաշարժ կառքը զարնուեցաւ ծառի մը եւ դուքսը ծառին ճիւղերուն մէջ ինկաւ։ Գետին գլորեցաւ, բայց կրցաւ ոտքի ելլել իսկոյն. ճակտին վրայ լայն սկրթուք մը կար։ Հնոցպանը եւ ծառան բնաւ չվիրաւորուեցան։ Զրոյց ելած էր թէ դուքսը մեռած էր այս արկածին հետեւանքով. ճշմարտութիւնը սա է որ նոյն իսկ անկողնի չի ծառայեր։

Ա Ն Գ Լ Ի Ա

Խորհրդարանի նիստերուն վերսկսումը.—Լորտ Քրանպորնի յայտարարութիւնը.—Մրցում մը։

Լոնտոն, 21 ապրիլ.—Խորհրդարանը, երէկ, իր նիստերը վերսկսաւ բոլորովին հանդարտութեան մէջ։ Պ. Կիպսըն Պօուլզի մէկ հարցման պատասխանելով, Լորտ Քրանպորն յայտարարեց թէ հիմա Ուաշինկթընի մէջ բանակցութեանց առարկայ եղած է այն պայմանագրութիւնը որ պիտի կանոնաւորէ զանազան տէրութիւններէն Վէնէզուէլայի ունեցած պահանջումներուն պայմանները, Լա Հէյի իրաւարարական ատեանին յանձնուելու համար։ Լորտ Քրանպորն աւելցուց թէ դիւանագիտական սովորութեանց հակառակ պիտի ըլլար ո եւ է յայտարարութիւն ընել, կատարուած բանակցութիւնները դեռ չաւարտած։

—Ֆութպոլի ընկերակցութեան վերջին մրցումին ատեն, Լոնտոնի մէջ կատարուած, 64,000 հոգի ներկայ էին։ Շիտակը գեղեցիկ թիւ մըն է ասիկա։ Այս տարի մրցումը կատարուեցաւ Հիւսիսային երկու ակումբներուն միջեւ փոխանակ հարաւային եւ հիւսիսային ակումբներու միջեւ տեղի ունենալու։ Հիւսիսային Անգլիոյ մէջ հրատարակուող լրագիր մը թղթակիցը հանդիսականներուն խուռն բազմութիւնը նկարագրելով կ'ըսէ. «Հաւ մը պիտի կրնար քալել գլուխներուն վրայէն, առանց վար սահելու։»

Մ. Ն Ա Հ Ա Ն Գ Ն Ե Ր Ը

Պ. Վանտէրպիլթի ամուսնալուծութիւնը.—Նորէն ամուսնանալու արտօնութիւն։

Ուաշինկթըն, 21 ապրիլ.—Պ. Ուիլեըմ Գ. Վանտէրպիլթ, պետ Վանտէրպիլթ ընտանիքին, եւ հայր Մարլպորօ դքսուհիին, այս շաբթու, Լոնտոնի մէջ պիտի ամուսնանայ, Տիկին Լէվիս Մորիս Ռըթէրֆորտի հետ։ Պ. Վանտէրպիլթ, ասկէ ութը տարի առաջ, ամուսնալուծման վճռով մը բաժնուած էր կնոջմէն, սակայն վճիռը այս վերջնոյն ի նպաստ ըլլալով՝ Պ. Վանտէրպիլթ չէր կրնար ամուսնանալ կնոջ կենդանութեանը։ Ասով հանդերձ Պ. Վանտէրպիլթ ապացուցուց թէ օրինակելի կեանք մը վարած էր իր ամուսնալուծումէն ի վեր. ուստի անցեալ երկուշաբթի օր ստացաւ Մ. Նահանգաց գերագոյն ատեանին մէկ որոշումը, որով կ'արտօնուէր ամուսնանալ նորէն։ Պ. Վանտէրպիլթ կ'ուզէ անյապաղ օգուտ քաղել այդ թոյլտուութենէն։ Իր նշանածը երկու անգամ ամուսնացած է. առաջին ամուսինն եղած է Պ. Սանտս անուն Նիւ-Եորքցի հարուստ մը, ուրկէ երկու զաւակ ունեցած է. աղուէսի որսորդութեան ատեն մեռած է Պ. Սանտս։ Երկրորդ ամուսինը՝ Պ. Ռըթէրֆորտ, 1901ին կաթուածահար եղած է։ Պ. Վանտէրպիլթ 54 տարեկան է հիմա։ Գալով Պ. Վանտէրպիլթի առաջին կնոջ, Նիւ-Եորքցի մեծահարուստի մը հետ ամուսնացած է։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Մալթայէն մեկնումը.—Իտալական ծովեզերքին վրայ.—Սիրակուսայի առջեւ.—Նաբոլիի մէջ.—Վատիկանի այցելութիւնը։

Մալթա, 21 ապրիլ.—Այսօր, կէսօրէն երկու ժամ առաջ, Էտուարտ Թագաւորը ճամբայ ելաւ Վիքթորիա-Էնտ-Ալպէրթ զբօսանաւով, որուն կը հետեւէին տասնըութ մարտանաւեր։ Երբ զբօսանաւը ճամբայ կ'ելլէր, ամրոցներու թնդանօթները կը գոռային։ Հազարաւոր անձեր պատնէշներուն վրայ ելած «Կեցցէ»ն կը գոչէին. եկեղեցիներու զանգակները կը հնչէին։

Սիրակուսա.—Էտուարտ Թագաւորը, կէսօրէն չորս ու կէս ժամ ետքը, Սիրակուսա ժամանեց Վիքթորիա-Էնտ-Ալպէրթ զբօսանաւով, որուն կը հետեւէին երկու յածանաւեր։ Անձրեւին եւ գէշ օդին հետեւանքով էր որ զբօսանաւը հոս կեցաւ։ Ուղեկցող նաւերուն մէկ մասը նաւահանգիստէն դուրս կեցաւ։ Ժամը 6ին Էտուարտ Է. շոգեմակոյկով նաւահանգիստին մէջ պտոյտ մը կատարեց եւ համակրութեամբ ողջունուեցաւ։ Քաղաքը այս իրիկուն լուսազարդուած էր, Անգլիոյ Թագաւորին ի պատիւ։

Հռոմ.—Բիոնըր անգլիական յածանաւը, այսօր, Նաբոլի ժամանեց։ Նաւապետը այցելութիւն տուաւ կառավարիչին եւ միւս պաշտօնատարներուն, ծանուցանելով թէ Էտուարտ Թագաւորը Նաբոլի կու գայ։ Վիքթորիա-Էնտ-Ալպէրթ զբօսանաւը հինգշաբթի առտու Նաբոլի կը սպասուի։ Էտուարտ Թագաւորը փափաք յայտնած ըլլալով որ իր այցելութիւնը պաշտօնական հանգամանք մը չունենայ, Նաբոլիի բնակիչները ետ կեցած են Անգլիոյ վեհապետին ըլլալիք պաշտօնական ընդունելութենէն։ Միջերկրականի իտալական նաւատորմին առաջին մասը Կաէթէ հասաւ, ուր պիտի սպասէ Անգլիոյ Թագաւորին ժամանմանը։ Այդ մասը կը բաղկանայ հինգ զրահաւորներէ, երկու յածանաւերէ եւ երեք թորփիլանաւերէ։ Անգլիոյ մարտանաւերը երբ ժամանեն, Սանթա-Լուչիայի ու Մարկէլինայի մէջտեղը պիտի խարսխեն՝ իտալական նաւատորմին մօտ։

Լոնտոն.—Հռոմէն կը հեռագրեն Էքսչէնճ Թելէկրաֆ գործակալութեան.—«Այս իրիկուն հոս կը յայտարարուի թէ Էտուարտ Թագաւորը այցելութիւն պիտի չտայ Վատիկանի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Գերմաններուն դժգոհութիւնը.—Նաւատորմի այցելութիւնը.—Գերման թերթերը։

Պերլին, 21 մարտ.—Ամերիկեան նաւատորմին Մարսիլիա առաքումը, Բիլ երթալու մերժումէն ետքը, յարաճուն դժգոհութիւն մը առաջ կը բերէ Գերմանիոյ հանրութեան ու մամուլին մէջ։ Պաշտօնական շրջանակներուն մէջ անշուշտ խնդիրը կը մեկնեն ինչպէս պէտք է, բայց հանրութիւնը կծու քննադատութիւններ կ'ընէ Ամերիկայի դէմ։ Նէօսթէ Նախրիխթէն կ'ըսէ թէ Գերմանիա ծաղր ու ծանակ կ'ըլլայ ամբողջ աշխարհի կողմէ եւ թէ քաղաքական շրջանակներուն մէջ զայրոյթը ընդհանուր է։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ գերման ժողովուրդը թշնամանուած է։ Պերլինէր Թակէպլաթ կ'ըսէ թէ ամերիկեան Քերսէյճ, Իլլինոյս ու Ալապամա մարտանաւերը պիտի չկրնան Ովկէանոսը անցնիլ, վասն զի գէշ վիճակի մէջ են։ Այդ թերթը դառն հեգնութեամբ կը քննադատէ Ամերիկացիները։ Այդ յօդուածները ցոյց կու տան թէ ամբողջ գերման մամուլին մէջ Ամերիկայի դէմ անհնարին եւ արմատացած զգացումներ կան։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 25 ապրիլ.—Բէքինէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի թէ Ռուսիա ծանուցեր է Չինու որ Մանչուրիան պարպելու մասին որ եւ է ձեռնարկ պիտի չընէ, որքան ատեն որ Չին չստորագրէ՝ այդ նահանգին վեհապետութիւնը Ռուսիոյ տուող պայմանագրութիւնը, միւս բոլոր ազգերը դուրս ձգելով։ Հեռագիրը կը յարէ թէ Չինկ իշխանը մերժեր է Ռուսիոյ պահանջած պայմանները։

ԲԱՐԻԶ.—Լուծուելու համար նոր զեկոյցներ եղան Բարիզի մէջ հաստատուած ուսուցանող կրօնական կարգ մը միաբանութիւններու, մանաւանդ Տոմինիկեաններուն։ Ատոնցմէ շատին մինչեւ օգոստոս 2 պայմանաժամ տրուեցաւ։

—Ֆրանսայի զանազան կէտերուն վրայ միջադէպեր պատահեցան՝ հաղորդուելուն առթիւ վտարման այն զեկոյցներուն որոնք կը վերաբերէին օրինական պայմանաժամին մէջ չլուծուած կրօնական միաբանութիւններու։ Այդ զեկոյցներու մեծ մասը, սակայն, առանց միջադէպի կատարուեցաւ։ Միջադէպերը Սէնթ-Էթիէնի եւ Սէն-Ժան-տ'Անժէլիի մէջ տեղի ունեցան։

ՆԱՆԹ.—Ազգայնական երեսփոխան Տիոնի կոմսը, որ կրօնական միաբանութեանց միջադէպերուն առթիւ երէկ ձերբակալուած էր, երեք օրուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։

ՉԷՐՆԻԿՈՎ.—Այսօր կատարուեցաւ հիւպատոս Պ. Չէրպինայի յուղարկաւորութիւնը. ներկայ էին բոլոր իշխանութեանց եւ արտաքին գործոց նախարարութեան պատուիրակները։ Զինուորներ բարեւի կեցած էին երկու կողմի վրայ։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Մայր կայսրուհին հոս հասաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սոմալիներու երկրէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի թէ ապրիլ 25ին Մէննինկ զօրավարը Պօպէ գնդապետին օգնութեան հասնելով, ընդհարում մը ունեցեր է թշնամի զինուորներու հետ։ Զօրավարը յաջողեր է ազատել Պօպէ գնդապետը, երկու հազար հոգի կորսնցնել տալով ընիկներուն։ Անգլիացիներուն կորուստները յայտնի չեն։

ՎԵՆԵՏԻԿ.—Այսօր, Թուրինոյի կոմսին եւ իշխանութեանց ներկայութեանը տեղի ունեցաւ Ս. Մարկոսի նոր զանգակատան հիմնարկէքը, որ հին տեղին վրայ պիտի կառուցուի։

ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆ.—Պ. Լուպէ, այսօր, այցելեց տեղւոյն եւ Սէթիֆի բարձրադիր գեղերը։ Ամէն կողմ մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ։

ԲԱՐԻԶ.—Քաղաքապետութեան Խորհուրդը որոշեց Անգլիոյ Թագաւորը ընդունիլ քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ։ Բարիզի մեծ վաճառականները հանդէսներ կը սարքեն։

ՀՌՈՄ.—Էտուարտ Է.ի կողմէ Պապին տրուելիք այցելութիւնը, պաշտօնապէս տրուած որոշման մը համաձայն, ապրիլ 29ին տեղի պիտի ունենայ։

ԲԱՐԻԶ.—Անգլիոյ Թագաւորին եւ Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին միջեւ այցելութեանց փոխանակութիւնը իբրեւ կանխագուշակ կը նկատուի Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ առեւտրական դաշնագրութեան մը։

—Բացարձակապէս կը հերքուի այն զրոյցը թէ նախարարապետ Պ. Գոմպ մօտերս պաշտօնէ պիտի քաշուի, Հանրապետութեան Նախագահին հետ կարծիքի անհամաձայնութիւն ունենալուն հետեւանքով։

—Լանտէրնոյի Պրէթոնները կը պնդեն կրօնականները պահպանելու մասին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ Պանքան 59,000 անգլիական ոսկիի ձոյլ ոսկի գնեց։

ՓՈԹՈՐԻԿԸ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

ՄԵԾԱՄԵԾ ՎՆԱՍՆԵՐ

Պերլին, 22 ապրիլ, Բոցտամի Վիլտպարք զարաստանին մէջ երեք հարիւր ծառեր արմատախիլ եղան. Վանզէի մէջ բազմաթիւ առագաստանաւեր ընկղմեցան։ Տասնըութ նաւեր ալ ցամաք իյնալով 16ը ընկղմեցան։

—Մարսիլիոյ մէջ ապրիլ 16ին ու 17ին ծագած փոթորիկը նախապէս ծանուցուածէն շատ աւելի վնասներու պատճառ եղաւ։ Ամէնէն ծերունի նաւաստիները անգամ սոսկացած էին փոթորկին սաստկութենէն։ Իրիկուան, կարկտախառն անձրեւ մը սկսաւ եւ կէս ժամու չափ տեւեց։ Յետոյ ծագեցաւ փոթորիկը որ հետզհետէ մոլեգնելով առաւօտուն տարապայման սաստկութեան մը հասաւ, այն ատենուան զոր նկարագրելը անկարելի է։ Քաղաքին բոլոր շէնքերուն դուռները ու պատուհանները կտոր կտոր եղան։ Սրճարաններու առջեւ դրուած սեղանները ու աթոռները շատ հեռուները նետուած էին. փողոցները լեցուած էին տուներու ծխնելոյզներուն ծածկոցներովը։ Տուներու պատշգամները կարծես թէ մեծ ցնցումի մը ենթարկուած էին։ Անասուններու շուկային մէջ անասուններ կապելու փայտերը հեռուները նետուած էին։ Նոթր-Տամ-տը լա-Կարտ եկեղեցիին պատին վրայի պահակի խրճիթը վեց մէթր հեռուն քշուած էր։ Հեռագրի ու հեռաձայնի թելերը գետին փռուած ըլլալով թրամուէները ու կառքերը չէին կրնար երթեւեկել։ Ծովին տեսարանը սարսուռ կ'ազդէր ամէնէն արիասիրտներուն։ Քարափը ամայի էր։ Ալիքները այնքան կը բարձրանային որ աշտարակները կը ծածկուէին։ Նաւահանգիստը գտնուած հազարաւոր նաւակներ ցամաք նետուած էին։ Քարափին շրջակայ պողոտանները թէեւ ծովի մակերեւոյթէն տասը մէթր բարձր են, սակայն դարձեալ ջուրով ծածկուած էին։

ԲԷՕԼՆ.—Քուինսլանտի մէջ (Աւստրալիա) մարտի վերջերը ծագած փոթորիկէ մը Թաունսվիլ քաղաքը գրեթէ կործաներ է։ Մարդու կորուստը խիստ շատ է։ Եկեղեցիներ, օթէլներ ու վարժարաններ փլած են։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ապրիլ 20ին ու 21ին Բեդրիգրով նահանգին մէջ շատ ձիւն տեղալով, բազմաթիւ կառախումբեր ձիւներուն տակ մնացեր են։ Բանջարեղէններու պարտէզները ու պտղատու ծառերը մեծապէս վնասուած են ցուրտէն։

ՊԵՐԼԻՆ.—Պրէսլաուի մէջ ձիւնի բուքն փոթորիկի մը ատեն եօթը հոգի սառեր են։ Ամբողջ Սիլեզիոյ մէջ քսան երկու հոգի սառեր են։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իբէք գաւառին (Գոսովա) կառավարիչ անուանուեցաւ Քէօբրիւլիւ ըլտրիֆներու միրլիվա Նավէր փաշա։

—Բերայի նախնական դատարանին գործադիր պաշտօնեայ անուանուեցաւ Կ. Պոլսոյ առեւտրական դատարանին գործադիր ճիւղին առաջին օգնական Թալաթ պէյ։ Ատանայի նահանգին կեդրոնական առեւտրական դատարանին նախագահ անուանուեցաւ Ծիտտէի առեւտրական դատարանին նախագահ Շաքիր էֆ., որուն յաջորդեց Նապլուս գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի նախկին օգնական Պէհճէտտին էֆ.։

—Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ դատական նախարարութեան աղերսագիրներու յղման տեսուչ Ֆաիզ պէյի։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Կ. Պոլսոյ առեւտրական դատարանին օգնական անդամ Սապրի պէյի։ Սանիէի աստիճան՝ Տիարպէքիրի ու Խարբերդի նահանգներուն դատական քննիչներէն Նէշէթէճեան Գաբրիէլ էֆ.ի։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Աթէնքի օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղար Սատրէտտին պէյի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ռիժիի ընդհանուր տնօրէն թարգման Խալիտ Զիեա պէյի եւ երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ քարտուղար Պ. Ռընէ տը Ժէրմինիի։

ՕՏԱՐ ՊԱՇՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Կայս. Իրատէ մը արտօնեց ընդունելութիւնը եւ գործածութիւնը առաջին կարգի Էթուալ տը Ռումանի պատուանշանին զոր Ռումանիոյ կառավարութիւնը տուած է Մեծ-Եպարքոս Ֆէրիտ փաշայի։

ԱԹԷՆՔԷՆ կը հեռագրեն թէ Յունաստանի Երեսփ. Ժողովը ու Գէորգիոս Թագաւորը վաւերացուցեր են Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ կնքուած առեւտրական դաշնագրութիւնը։ Աթէնքի օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղար Սատրէտտին պէյ որ տեղւոյն օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյի եւ արտաքին գործոց նախարար Պ. Սքուզէսի ստորագրած օրինակը Կ. Պոլիս բերած էր, առջի օրը, Աթէնք վերադարձաւ։

ՇՔԱԴՐԱՄԻ ՀԱՒԱՔՈՒՄ.—Վեհ. թանը հրամայած ըլլալով որ թէ՛ Իր եւ թէ Իր մեծանուն նախնիքներուն օրով պատրաստուած շքադրամներու մէկ հաւաքածոն պատրաստուելով կայս. Պալատ մատուցուի, ելմտական նախարարութիւնը այդ հաւաքածոյին մէկ մասը պատրաստելով մատոյց, իսկ մնացած մասին ալ պատրաստութեամբը կը զբաղի։

ՍՊԱՐԱՊԵՏ Րիզա փաշա բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկ, սկսաւ պաշտօնատեղին յաճախել։

ՍԷՐԲԻԶԻ աւստրիական հիւպատոսը, կ'ըսէ Մալիւմաթ, տեսակցեր է Աթէնքի Սէրիպ լրագրին մէկ խմբագրին հետ եւ յայտարարեր է թէ Ռումէլիի նահանգաց մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ. հոն բնակող պուլկար հաւատարիմ հպատակները մեծապէս կը ջանան միշտ հաւատարիմ ու հպատակ ըլլալու օսմ. կառավարութեան։ Պուլկարիոյ մէջ երեւան ելած կարգ մը խայտառակ անձեր չկրցան յաջողցնել իրենց եպերելի արարքը։ Օսմ. կառավարութեան մեծ զօրութիւնը ծանօթ է ամբողջ Եւրոպայի, նաեւ այն պարագան թէ խաղաղասէր ընթացքի մը կը հետեւի։ Աւստրիա-Հունգարիա ի վաղուց անտի օսմ. կառավարութեան բարեկամն է եւ մեծապէս կը ջանայ աւելի ամրապնդելու իր բարեկամական յարաբերութիւնները օսմ. կառավարութեան հետ։

ԻՆԱ ՔԱԲՆԻՍԹ կոմսուհին, կ'ըսէ Սէրվէթ, որ Աթէնք կը գտնուի, Բեդերսպուրկի Կրաժտանին լրագրին մէջ, Մէշչէրսքի իշխանին թերթը, ընդարձակ յօդուած մը հրատարակած է «Յոյն տարրը» խորագրով, ուր կ'ըսէ թէ վերջին վիճակագրութեան համաձայն, Ռումէլիի մէջ Յոյները Պուլկարներէն աւելի բազմաթիւ են, թէ յոյն տարրը գոհ է օսմանեան տիրապետութենէն եւ մեծ ուրախութեամբ ողջունած է կայս. կառավարութեան կողմէ գործադրուած վարչական բարենորոգումները։

ՊՈՒԼԿԱՐ ինը աւազակներ որոնք վերջերս Յունաստանի մէջ ձերբակալուած էին, Վառնա ղրկուեր են հելլենական շոգենաւով։

—Խրիսթով գնդապետը որ սահմանագլուխին զինուորական քննիչ կարգուած է, Ռիլոյի լեռներուն պահականոցն աչքէ անցուցեր է։ Աւազակները հալածելու համար խիստ միջոցներ ձեռք առնուած են։ Սոֆիայի լրագիրները կ'ըսեն թէ ձեռք առնուած այդ միջոցներուն շնորհիւ աւազակները պիտի չկրնան սահմանագլուխին վրայ թափառիլ։ Խրիսթով գնդապետը խիստ հրամաններ տուաւ սահմանագլուխի սպաներուն։

ՄՈՒՇԻՐ ԷՕՄԷՐ ՌՈՒՇՏԻ ՓԱՇԱ, կ'ըսէ Սէրվէթ, Սկիւպէն ճամբայ ելեր է դէպի Ֆէրիզովիչ։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳԱՑ համար ուանուած հանրօգուտ շինութեանց տնօրէնները իրենց պաշտօններուն ճամբու ծախք պիտի ստանան. այդ տակով տարեկան տասը հազար յատկացուած է իւրաքանչիւր նահանգ

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ զինուորական հանգստեան թոշակի ստացող բոլոր հանգստեան կոչուած զինուորականները, այրիները եւ որբերը ամսական թոշակներուն վերաբերեալ գործողութիւնները յապաղման չենթարկուելով, կանոնաւորապէս կատարուին եւ յապաղման պատճառ եղողները պատասխանատու ըլլան։

ԽՏԻՎԻՆ մայրը, ուրբաթ օրը, կայս. Հարէմը երթալով հոն ճաշելու պատիւ ունեցաւ։

Պ. ԿՐԻԲԱՐԻՍ, Կ. Պոլսոյ հելլենական նոր դեսպանը, այս շաբթու պատիւ պիտի ունենայ պաշտօնապէս ներկայանալու Վեհ. Սուլթանին՝ մատուցանելու համար իր յանձնարարագիրները։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Բոթէն որ գործակատարի պաշտօն կը վարէր, շաբաթ օր Աթէնք ուղեւորեցաւ։ Մեկնելէ առաջ այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ.—Ֆրանսայի ելմտական նախկին նախարար Պ. Քայեօ, Պէլճիքայի նախկին նախարարապետ Պ. Պէրնաէրթ եւ Վիէննայի Քրէտի Անշթալտի նախագահ Պլում փաշա, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, այս շաբթու Կ. Պոլիս կը սպասուին։

ՄԱԶԼՈՒՄ ՊԷՅ, օգնական Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդականներու ատենապետին եւ որդի ներքին գործոց նախարար Մէմտուհ փաշայի, պետական Խորհուրդի անդամ անուանուեցաւ հինգ հազար ղրշ. ամսաթոշակով։

ԳԵՐՄԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Գերման դեսպանատունը խնդրեց Բ. Դռնէն որ պաշտօնապէս ճանչցուին օսմ. կայսրութեան մէջ գտնուած կրօնական, դպրոցական եւ բարեգործական գերման հաստատութիւնները։ Նախարարաց Խորհուրդը նպաստաւոր որոշում մը տուաւ, հիմա գոյութիւն ունեցող այդ կարգի հաստատութիւններուն համար որոնք են Նոլի, Նէշէտ Գուլէի ու Հայտար Փաշայի վարժարանները, Բերայի մէջ Սըրա Սէլվիի հիւանդանոցը եւ Պէյքէզի որբանոցը։ Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց Նախարարաց Խորհուրդին այդ որոշումը։ Այդ մասին հարկ եղած զեկոյցները եղան արտաքին գործոց եւ կրթական նախարարութեանց։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ 1902ի տարեկան հասոյթը եղած է 12,148,000 եգիպտական ոսկի եւ ծախքը՝ 11,432,000, որով 716 հազար ոսկիի առաւելութիւն մը կայ հասոյթի կողմը, մինչդեռ այս վերջին գումարը 506,000 ոսկի ենթադրուած էր։

—Խտիվը տարւոյս վերջերը Սուտան պիտի երթայ եւ ուղղակի ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ Պէրպէրի եւ Սուաքինի մէջտեղ գտնուած անապատին մէջ։

—Խտիվը, յառաջիկայ հինգշաբթի, Գահիրէէն Աղեքսանդրիա պիտի երթայ ամառուան եղանակը անցընելու։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութիւնը յանձնարարեց քաղաքապետութեան՝ ծանուցանել Սկիւտար-Գատըգիւղի Ընկերութեան թէ իր պահանջումները՝ Հայտար Փաշայի քարափի Ընկերութեան տրուած արտօնութեան դէմ՝ շէնքերը ելեկտրական լոյսով լուսաւորելու մասին, անհիմն են, վասն զի կազի Ընկերութեան նախամեծարութեան իրաւունքը կը վերաբերի հանրութեան տրամադրութեան տակ դրուելիք ելեկտրական լոյսի եւ ոչ թէ որ եւ է ընկերութեան հաստատութիւններուն, որ այդ լոյսը հանրութեան տրամադրութեան տակ պիտի չդնէ։

ՑԱԻՖ ՓԱՇԱ, Տիարպէքիրի Նախորդ կուսակալը, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանելով ուղղակի Կայս. Պալատ գնաց։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ կը հեռագրեն թէ Կիւմիւշխանէի ողողումէն բոլորովին վնասուած տասնըեօթը տնուորներ ուրիշ տուներու մէջ տեղաւորուեր են։ Փայտէ ու քարէ թումբեր շինուած են։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ մէջ ալ նկարչութեան ցուցահանդէս մը կազմակերպուած է, ինչպէս եղաւ Կ. Պոլսոյ մէջ։ Հասոյթը պիտի յատկանայ բարեգործական հաստատութեանց։

—Օտեսայի երեւելիներէն Պ. Դրիղո... 1300 ֆրանսական ոսկի նուիրեր է։ Սելանիկի առեւտրական յոյն վարժարանին յատուկ շէնք մը կառուցանելու համար։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ կրթական նախարար Պ. Շոմիէ ապրիլ 15/28ին Աթէնք պիտի ժամանէ։ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնսթան չորեքշաբթի օրը Աթէնք պիտի երթայ եւ Պ. Շոմիէի հետ Տէլֆի պիտի երթայ եւ անկէ ալ Այնորոզ։ Պ. Պ. Շոմիէ ու Քոնսթան յառաջիկայ շաբթու Կ. Պոլիս պիտի ժամանեն։

ՊԱՂՏԱՏԻ երկաթուղիին առաջին մասին՝ Գոնեա-Էրէյլիի գիծին նախնական գործողութեանց ձեռնարկուած ըլլալով, շինութիւնները յունիսին պիտի սկսին։ Անատոլըի երկաթուղիի Ընկերութիւնը մեծ եռանդով գործի ձեռնարկած է, որով այդ շինութիւնները յառաջիկայ տարի պիտի աւարտին։

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ու զինուորական հանդըստեան թոշակի սնտուկները, ինչպէս յայտնի է, մեռնող պաշտօնեայի մը աղջիկներուն ամսաթոշակ կը սահմանեն եթէ ամուսնացած չեն։ Արդ, Պետական Խորհուրդը որոշեց թէ ամուսնացած կին մը որ 1296 թուականէն ի վեր, իր հօրը մեռած պահուն ամուսնացած ըլլալով, ամսաթոշակի իրաւունք չէ ստացած, երբ էրկնէն բաժնուի, պէտք է այդ կնոջ ամսաթոշակ յատկացուի առանց դժուարութեան։

ՀԻՍԱՐ հեծելագունդին համար երէկ Պրուսայի Էրթօղրուլ գաւառէն ութսուն հոգի Կ. Պոլիս եկան եւ Տավուտ Փաշայի զօրանոցը տարուեցան։ Մօտերս քիւռնըվեց հոգի ալ Կ. Պոլիս պիտի ժամանեն։

ՀԱՆՔԻ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ.—Էտիրնէի նահանգին Տէտէաղաճ գաւառակին Թուղան Հիսար գիւղին մէջ երեւան հանուած պըղինձի, երկաթի ու արծաթախառն կապարի հանքերուն շահագործման համար որոշուած է 99 տարուան մենաշնորհ տալ ճարտարապետ Եանքօ Եօանիտի պէյի։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ նահանգին մէջ վարժապետանոց մը պիտի հաստատուի, նախնական վարժարաններու յատուկ ուսուցիչներ հասցնելու համար։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ.—Ձեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց ամէն կողմ թէ նշանախօսութեանց համար որոշուած չափահաս տարիքն է՝ մանչերու՝ տասներկու եւ աղջիկներու ալ ինը, որով այդ տարիքէն վար եղածներու համար կատարուած նշանախօսութիւնները վաւերական չեն։

ԱԾՈՒԽ.—Սելանիկի անտառներուն մէջ ածուխներու պատրաստութեանը, կ'ըսէ Իqsամ, մանաւանդ գարնան եղանակին, մեծ մասամբ Մանասըրէն ու Սէրէզէն հաւաքուած գործաւորներ կ'աշխատին։ Մինչեւ մայիսի վերջը ութ միլիոն օխա ածուխ կը պատրաստուի։ Այդ գործաւորներուն մէկ մասը Զատիկէն մէկ-երկու օր առաջ իրենց աեղերը կ'երթան, Զատկէն վերջը վերադառնալու պայմանով։ Այս տարի Զատիկէն քանի օր առաջ գացեր են եւ վերադարձնին ալ յայտնի չէ, որով այս տարուան գարնան ածուխի բերքը շատ պակաս պիտի ըլլայ։ Սելանիկի կուսակալը այս պարագան տեղեկագրած է ձեռնհաս պաշտօնարանին։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ երկրագործական վարժարանին տնօրէնը ձեռնհաս պաշտօնարանէն արտօնութիւն ուզած է ամբողջացնելու պէտքերը Պրուսայի մէջ հիմնուելիք այն հաստատութեան, ուր հիւանդութենէ զերծ շերամի հունտ հասցնելու եւ շերամ սնուցանելու եղանակները պիտի աւանդուին։

ՄԱՈՒԶԵՐԵԱՆ հրացաններ գնելու համար Գերմանիա ղրկուած օսմ. սպաները հաստատեր են թէ այդ հրացանները կը համապատասխանեն գերման բանակին մէջ գործածուած հրացաններուն, ինչպէս որոշած էր կայս. կառավարութիւնը։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը ծանոյց բոլոր նահանգները՝ ամէն ջանք ընել մաքսանենգութիւնները արգիլելու համար, վասն զի մաքսանենգութիւնը վնասակար է թէ՛ տէրութեան շահուն եւ թէ երկրին բարեկարգութեանը։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԷՆ կը գրեն թէ վերջերս օգտակար անձրեւներ տեղացեր են նահանգին ամէն կողմերը։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանը, երէկ, Սkզիա պահականաւով պտոյտ մը կատարեց կըղզիներու կողմը։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ նոր կառավարիչ Հասիպ պէյ, այսօր, իր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի։

Պ. ՀՈՒՄՊԷՐԹ, Տիարպէքիրի անգլիական փոխ-հիւպատոսը, երէկ, իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՍԱՄՍՈՆԷՆ կը հեռագրեն թէ Սըվազի ու Զիլէի ճամբաներուն նորոգութեանը ու շինութեանը ձեռնարկուեր է։

—Սըվազէն կը հեռագրեն թէ Էրզրումը տանող ճամբուն շինութիւնը սկսեր է։

ՊԻԹԼԻՍԷՆ կը հեռագրեն թէ ուրբաթ օրը անձրեւ տեղացեր է եւ բարձր լեռներուն վրայ ալ ձիւն։ Այդ պարագան շատ նպաստաւոր է հունձքերուն։

ԻԶՄԻՏԷՆ կը հեռագրեն թէ խոզակի եւ ուրիշ բերքերը այս տարի առատ պիտի ըլլան։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ մէջ քանի մը օրէ ի վեր անձրեւ կը տեղայ։ Թթենիներու տերեւները բացուած են եւ շերամի հունտերն ալ հետզհետէ կ'արթննան։

ՑԱՒԱԼԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ.—Քանկալթիի Պէօյիւքտէրէ ճատտէսին, Անարիքոյի գինետան տակը հնակարկատ միականի Կաբապետ, երէկ գիշեր, թրամուէի կառքի մը տակ մնալով երկու ոտքերը կտրուեցան։ Խեղճ մարդը հիւանդանոց տարուեցաւ։

—Շիրքէթի 44 թիւ շոգենաւը, երէկ իրիկուն, կամուրջին մօտեցած ատեն, Ահմէտ անուն մարդ մը երբ աճապարանքով դուրս կ'ելլէր, ոտքը նաւամատոյցին ու շոգենաւին միջտեղը մնալով, սրունքը բրթաւ։ Խեղճ մարդը, զգայազիրկ վիճակի մէջ, հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Իզմիտէն կը գրեն Մօնիթէօրի թէ երկու տարիէ չափ առաջ հոն գացած է Պ. Կ. Վէլասթի անուն մէկը, որ ինքզինքը Կ. Պոլսոյ Կ. Վէլասթի եղբայրներու դրամատան տնօրէնը ճանչցնելէ ետքը, վարչութեան մը Պ. Թանաս Լազար անուն մէկ պաշտօնեան Իզմիտի իր գործակալը կ'անուանէ, օսմ. երկաթուղիի ինչպէս նաեւ ուրիշ օտար արժէթուղթերու մասնավճարներով վաճառման համար։ Պ. Լազար բաւական թուով յաճախորդներ կը գտնէ, որոնց մեծ մասը ընդհանրապէս ոչ-բարեկեցիկ անձեր։ Ստորագրողները յանձն կ'առնէին ամէն ամիս մէկ կամ երկու մեճիտ վճարել, եւ արժէթուղթի վաճառման պայմանագիր մը կը յանձնուէր անոնց։ Արդ, խնդիրը հոն է որ այդ տան գրեթէ բոլոր յաճախորդներն ալ տակաւին իրենց թուղթերուն տէրը չեն։ Կնքուած պայմանագիրը կը պարունակէ հատուած մը՝ որուն համեմատ եթէ երկու ամսուան մէջ յաճախորդը ամսական որոշեալ գումարը չվճարէ, վաճառումը ջնջուած կը նկատուի, եւ ստորագրողը կը կորսնցնէ իր բոլոր իրաւունքները, եւ հետեւաբար, իր բոլոր նախապէս ըրած վճարումները։ Սակայն հինգ ամիսէ աւելի ատենէ ի վեր է որ Վէլասթի դրամատունը իր գործակալին ստացագիր չէ ղրկեր, եւ առանց ստացագրի, բնական է որ յաճախորդները չէին կրնար ընել իրենց ամսավճարները։ Պ. Լազար վերջին ծայր շփոթած կը մընար, մինչ միւս կողմէ Վէլասթիի տունը փութացեր է գրել իր գործակալին թէ՛ քանի որ վճարումները չեն կատարուիր, պէտք է ջնջէ յաճախորդներու հետ կընքուած պայմանագիրները, որով շատ մը խեղճերու մինչեւ այսօր վճարած դրամներուն կորստեան պատճառ եղեր է։ Պ. Թանաս Լազար վերջնապէս Իզմիտէն մեկնած ըլլալով, եւ Վէլասթի տունը տակաւին ուրիշ գործակալ մը անուանած չըլլալով, բոլոր այս խեղճ ստորագրողները շուարած վիճակի մէջ կը մնան հիմա, առանց գիտնալու թէ որո՛ւ պէտք է դիմեն՝ իրենց իրաւունքը պահանջելու համար։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ԱԶԴ.—Արեւելեան երկաթուղիի արժէթուղթի 1903 ապրիլ 1ի վիճակահանութեան մէջ պարգեւ չահող թուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ իրենց շահած պարգեւներուն եւ ամորթիսմաններուն վճարումը պիտի կատարուի 1903 մայիս 1ին (Ն. Տ.) 58 առ 100 հաշուով։ Միեւնոյն ատեն իրենց սէրթիֆիքա մը պիտի յանձնուի, որով իրաւունք պիտի ունենան հաւանաբար յաւելուածական գումար մը ստանալու, որ պիտի որոշուի յառաջիկային, երբ, Կայս. կառավարութեան եւ Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդին միջեւ կատարուելու վրայ եղող խորհրդակցութիւններէն վերջը, որոշուի տոկոսի սակին բարձրացումը՝ 1903 մարտ 1/14էն սկսեալ։ Եթէ յաւելուածական գումար մը չորոշուի, այդ պարագային վերոյիշեալ սէրթիֆիքան չեղեալ եւ անարժէք պիտի նկատուի։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս, 24 ապրիլ 1903 1—6

Օտոլ՝ Աշխարհիս լաւագոյն ակռայի դեղը։ 501.—

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Այն 150,000 էն մինչեւ 200,000 ռուպլիի նուիրատուութենէն զատ, զոր Պ. Աղէքսանդր Մանթաշեան խոստացած է ընել՝ Ս. Էջմիածնայ տաճարին յարակից վանական հաստատութեանց վերաշինութեան համար, ծանուցուեցաւ թէ ռուսահայ բարերարը մտադիր է՝ Սանասարեան վարժարանին նման կրթական հաստատութիւն մը հիմնել Ռուսիայէն դուրս։ Նոյնագոյն տեղեկութեանց նայելով, Պ. Մանթաշեանց կը փափաքի Կ. Պոլսոյ մէջ հաստատել իր մտադրած բարձրագոյն վարժարանը եւ այս նպատակով թղթակցութեան մէջ է Ս. Պատրիարք Հօր հետ, հարկ եղած ձեւակերպութեանց կատարման եւ մանրամասնութեանց ու պայմաններուն ճշդման համար։

—Գումգաբուի դուրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցիին տօնախմբութեան առթիւ, Ս. Պատրիարքը պատարագ մատոյց երէկ։ Ն. Սրբազնութիւնը շաբաթ իրիկուն կառքերու հանդիսական թափօրով առաջնորդուեցաւ նոյն եկեղեցին, եւ Նախ վար- [illegible] աշակերտուհի մը ճառեր խօսեցան։ Ս. Պատրիարքը ուսանողներէն մէկ քանիին հարցումներ ըրաւ իրենց ուսման մասին։ Երէկ առաւօտ ի ներկայութեան ստուար բազմութեան Ս. Պատրիարքը պատարագելով քարոզեց, «Որ բանիւ ոչ յանցանիցէ, նա մի՛ զղջասցի» բնաբանով, եւ ըսաւ թէ «այն մարդը որ իր ընկերներուն, իր ընտանիքին եւ իր նմանեաց դէմ լեզուով ու որտով շրջահայեաց ու բարի զգացումներ կը տածէ, այնպիսին հանդիստ ու ապահով կեանք մը կը վարէ։ Բամբասող լեզուն միշտ վնասակար է. լեզունիս նոյնն է որով կը փառաբանենք զԱստուած եկեղեցիին մէջ, եւ դարձեալ նոյն լեզուով է որ դուրսը մեր առօրեայ գործերուն մէջ կը ստենք եւ չարութեամբ կ'աղարտենք զայն։» Ն. Սրբազնութիւնը լեզուն մաքուր պահելու պէտքին եւ օգտակարութեան վրայ խօսելով, աւելցուց. «Երկրին օրէնքը կը պահանջէ որ ամէն մարդ աշխատի իր ընկերոջ բարելաւութեան. ասկէ աւելի ինչ մեծ բարիք կայ որ կը ծնի մարդուս համար։ Մեր լեզուին սանձ դնելով եւ մեր գործերը բարւոք վարելով է որ օգտակար կ'ըլլանք թէ՛ մեր ընտանիքին եւ թէ նոյն իսկ Աստուծոյ։ Աշխատինք ուրեմն այս ուղիղ գծով ընթանալ մեր կենցաղին մէջ, որպէս զի արժանաւոր անդամներ ըլլանք մեր հայրենիքին եւ հաւատարիմ հպատակներ Վեհ. Սուլթանին։» Ս. Պատրիարքը մաղթանքներ ըրաւ Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար եւ ժողովուրդը «ամէն»ներով ձայնակցեցաւ։ Ցաւարտ պատարագին, հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ Պէզճեան Ամիրայի հոգւոյն՝ որ շինած է այդ եկեղեցին։ Վարժարանի շէնքին մէջ սեղան մը պատրաստուած էր, որուն նախագահեց Ս. Պատրիարքը՝ իր շուրջը ունենալով թաղին քարոզիչը, քահանաները, Թաղ. Խորհրդոյ անդամները եւ մէկ քանի հրաւիրեալներ։

—Տնտեսական Խորհուրդին մէկ պաշտօնագրով ծանուցուեցաւ թէ Օրթագիւղի Նախորդ Թաղական Խորհուրդին հաշիւները քննուած ըլլալով, հաշուեցուցակին մէկ օրինակը եկեղեցւոյ բակը կախուած է եւայլն։ Մեր առած տեղեկութեանց նայելով, Նախորդ Թաղ. Խորհուրդին անդամներէն երեքը միայն ստորագրած են այդ հաշիւները. իսկ միւս անդամները, երեք հոգի, բողոքագիր մը ղրկելով Տնտեսական Խորհուրդին՝ մանրամասնօրէն քննադատած են հաշիւները, խնդրելով միանգամայն որ մասնաւոր մարմնոյ մը քննութեանը ենթարկուին։ Այդ մասին Թաղեցիներու եւ Ազգասէրներու կողմէ ալ բողոք տրուեր է Ներկայ Թաղ. Խորհուրդին, որ բոլոր այդ գրութիւնները իր տեղեկագրովը մատուցած է Ս. Պատրիարքին, յայտարարելով որ քննիչ մարմնոյ մը կազմութիւնը անհրաժեշտ է։

—Չէլթօնի Ս. Աստուածածնայ վանքին վանահայր Տ. Կարապետ եպսկ. մարտ 15ին քաղաք իջնելով, տեղւոյն ծերունի քահանային եղբայրը՝ Սարգիս Կրօն. ժողովի որոշմամբ քահանայ ձեռնադրեր է Տ. Մարտիրոս անուանելով։

—Ս. Պատրիարքը ծաղկենկար փիլոն կրելու արտօնութիւն շնորհած է Ամասիոյ Տ. Ամասիա Սաատէճեան եւ Մարզուանի Տ. Ահարօն Տէր Յարութիւնեան քահանաներուն։

—Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Արիս էֆ. շաբաթ օրը Մէարիֆի պաշտօնատունը երթալով, Վսեմ. Նախարարին հետ տեսակցեցաւ։

—Պանտրմայի Թաղ. Խորհուրդը գրով մը իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ Ս. Պատրիարքին, վերադարձուցած ըլլալուն համար իրենց Առաջն. Տեղապահ Տ. Թաթուլ Վ.ը, եւ այս առթիւ մաղթանքներ կ'ընէ Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար։

—Շումլայէն կը գրեն Պատրիարքարան թէ՛ տեղւոյն եկեղեցին երկրաշարժէ վնասուած եւ քայքայման վիճակի հասած է, եւ այս պատճառաւ ժողովուրդը եկեղեցի յաճախելէ կը զգուշանայ. նոյնպէս աղջկանց դպրոցին շէնքն ալ փլչելու վըտանգին հասած է. ուստի դարման մը կը խնդրեն։ Տ. Վահան Վ. Յակոբեան իբր Պատր. Փոխանորդ Պուլկարիա գտնուելով, Պատրիարքարանէն գրուեցաւ իրենց թէ հարկ է որ այս տեսակ դիմումներ այսուհետեւ անկէ ըլլին։

—Տրապիզոնէն Մօնիթէօրի գրուած նամակէ մը կ'իմանանք թէ՛ նոր եկեղեցիին շինութիւնը առաջ կը տարուի, հանգանակութեամբ հաւաքուած գրամին համեմատութեամբ։ Առաջնորդ Սրբազանը կարելի եղած ջանքը ի գործ կը դնէ՝ քաջալերելու համար շինութեան Յանձնաժողովը, բայց թիւրիմացութիւններ, կ'ըսէ թղթակիցը, կուգան երբեմն ջլատել Առաջնորդին կորովը։

—Արեւ. Մամուլի «Լրաքաղ»ի բաժինէն կը քաղենք Իզմիրի վերաբերեալ հետեւեալ տեղեկութիւնները.— «Մեռելոցի երկուշաբթին՝ ըստ սովորութեան՝ երկսեռ ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը դիմած էր ազգ. գերեզմանատուն, որու մատրան մէջ մատուցուեցաւ պատարագ, որու աւարտումէն յետոյ, Արժ. Կարապետ վարդապետ պարագային յարմար քարոզ մը խօսեցաւ եւ ապա ազգային հրաւիրանօք՝ մասնաւոր հանգստեան աղօթք կարդաց Ստեփան Ոսկանի, Սարըեանի շիրիմներուն եւ Զաւհաճեանի ու թերթիս ողբացեալ հիմնադիր Մ. Մամուրեանի հողակոյտերուն վրայ եւ օրհնեց անոնց յիշատակը։ Հոգեհանգիստ կատարուեցաւ նաեւ Պալեօզեան Մատթէոս էֆէնտիի գերեզմանին վայ զոր շրջապատած էին որբերն ու որբուհիները, որոնց ղակոյտին վրայ եւ երախտագիտական ճառ մը կարդացուեցաւ։

«—Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ նորընտիր Հոգաբարձութիւնը 45 ոսկիի չափ գումար մը յանձնեց Ազգ. Տնտես. Խորհրդոյ, ի հաշիւ այն գումարին զոր պարտի վճարել ազգ. սնտուկին՝ իր երկամեայ պաշտօնավարութեան շրջանին մէջ։

«—Գաւառական Ժողովը երրորդ անգամ ըլլալով հրաւիրուած է ի նիստ գումարուիլ ամսոյս 11ին։ Իսկ այս ժողովոյ անդամներէն Տիարք Սարգիս Թագւորեան եւ Յարութիւն Իփլիքճեան, կը տեղեկանանք թէ, ղրկած են իրենց հրաժարագրերը։

«—Քաղաք. Ժողովը իր վերջին նստին մէջ կրկին հարկ տեսած է խնդրել պաշտօնապէս Հիւանդանոցի Նախորդ Հոգաբարձութեան Ատենապետէն որ յանձնէ իր միամեայ պաշտօնավարութեան համարատուութիւնը։»

ԱԶԴ

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Արմաշու Դպրեվանքին փոխ Վանահայր եւ Վերատեսուչ Գերաշնորհ Տ. Եղիշէ Եպիսկ. Դուրեան հրաւիրած է Ս. Պատարագ մատուցանել յառաջիկայ հինգշաբթի (17 ապրիլ 903) եւ իր հոգեշունչ ու պերճախօս քարոզութեամբ հոգեւորապէս մխիթարել բարեպաշտ ուխտաւորները։

Ղալաթիա, 14 ապրիլ 1913

Ծանօթ.— Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեանց ի ժամ 1, Ս. Պատարագի $2^1/_2$։

1—2

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Օր. Նուարդ Մ. Գաչունեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 2 օսմ. ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս Թօփալեան եղբարք։

—Հանգուցեալ Տիկին Օլկա Ֆնտըգեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս՝ Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս էֆ. Ասլանեան, Ռուսճուգ 100 ֆր., Տէր եւ Տիկին Յարութիւն էֆ. Ասլանեան, Ռուսճուգ 20 ֆր., Տէր եւ Տիկին Մ. Տէֆանեան, Գալիճիօս 108 ղրշ., Օր. Աննա Տէֆանեան, Զմիւռնիա 108։

(Հոգաբարձութիւն)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

Մինչեւ լրագիրս մամուլը դրուելու պահուն Աժանս տը Քօնսթանթինոբլէն հեռագիր չըստացանք։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 26 ապրիլ.—Հանրապետութեան նախագահը այցելեց Պոն Կէլման եւ շոգենաւ նստաւ Կոլէթ երթալու, ուր վաղը առտու ժամ 8ին կը հասնի։

ՊՕՐՏՕ.—Դաղթային նախկին նախարար Պ. Տէքրէ, այսօր, ծիրոնտէն ծերակուտական ընտրուեցաւ։

ՀՌՈՄ.—Էտուարտ թագաւորը, վաղը, Հռոմ կը հասնի։ Անոր ժամանումը պիտի զուգադիպի Խորհրդարանին նստաշրջանին վերաբացման։ Ժողովին նիստը պիտի փակուի՝ իբրեւ պատիւ մը Էտուարտ թագաւորին։

ԲԷՆԹԱ.—Նախարարապետ Պ. ֆոն Զէլլ եւ Աբոնեի կոմսին միջեւ գոյացած համաձայնութեամբ մը, նախարարական կուսակցութեան պառակտումին առաջքը առժամապէս առնուած է։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիոյ մէջ երեսփոխանական ընտրութիւնները սկսան մեծ հանդարտութեամբ, բայց կուսակցութիւնները խիստ հսկողութիւն կը կատարեն քուէարկութեան գործողութիւններուն վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սանթիակոյէն (Չիլի) կը հեռագրեն թէ Բիսակուօ քաղաքը գրեթէ բոլորովին մոխիր դարձեր է հրդեհէ մը։

ԲԱՐԻԶ.—Ոստիկանութեան գոմիսէր մը Սէն-Լօրան-տիւ-Բօն գնաց, Շարթրէօներու արտաքսումը պատրաստելու։

ՇԱՐԹՐԷՕՆԵՐԸ

ԲԱՐԻԶ, 23 ապրիլ.— Հարցաքննիչ դատաւոր Պ. տը Վալ, երէկ, կարգով հարցաքննեց կոլուաի խմբագիր Պ. տը Մէզիէրը, Լիպր Բարոլի տնօրէն Պ. Տըվօն եւ Ֆիկառօի խմբագիրներէն Պ. Էմիլ Պէրը, Շարթրէօներէն միլիոններ պահանջուած ըլլալու խնդրոյն համար։ Ատոնք վկայութիւն պիտի տային «չանթաժ»ի այն առաջին փորձին վրայ որուն զոհ գացած ըլլալնին կը պնդեն Շարթրէօնները, եւ որուն մէջ յիշուած է առեւտրական նախարարութեան դիւանապետ Պ. Սէնի անունը։ Հայր տոմ Միշէլին իբրեւ թէ դիմում եղած էր անձ մը կողմէ որուն անունը չեն յայտներ լրագիրները։ Կոլուա ու Ֆիկառօ ըսին թէ այդ անձը խորհրդարանական խումբի մը կողմէ կը գործէ։ Ռէ աբբան ալ յայտնեց որ, ինչպէս Պ. տը Մէզիէր կը պատմէր, նոյն անձը հանրապետական կուսակցութեան պատկանող ամէն առաջնակարգ երեք անձերու անունը տուած է։ Այդ խումբին եւ երեք անձերուն նկատմամբ, խնդրոյն ամէնէն կարեւոր մասը, վկաները բան մը չըսին։ Պ. տը Մէզիէր ըսաւ հարցաքննիչ դա- [illegible] բան մը կը պակսեցնէ եւ ոչ ալ անոնց վրայ յաւելում մը կ'ընէ։ Պ. տը Վալ կարդաց Ռէ աբբային յայտարարութիւնը զոր ըրած էր Կրընոպլ ղրկուած հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Սէնթիսի։ Աբբան կը մերժէ լրագիրներուն կողմէ իրեն վերագրուած խօսքերը. շընդունիր եղած հրատարակութեանց պատասխանատուութիւնը, վասն զի սխալ հասկցուած ու սխալ մեկնուած խօսակցութիւններու արդիւնքն է։ Կը յարէ թէ այն անձը որուն համար կ'ըսուի թէ դիմում ըրած է Շարթրէօներու պետին, քաղաքական եւ կամ մեծ գործերու մասնակցող անձ մը չէ, այլ աննշան մարդ մը։ Պ. տը Մէզիէր պատասխանեց թէ ճշդութեամբ արտադրած է Ռէ աբբային խօսքերը, բայց եթէ ատիկա Շարթրէօներու շահուն համար օգտակար կը համարի վերապահումներ ընել, իր գիտնալիք բանն է, իսկ ինք՝ Պ. տը Մէզիէր կը պնդէ իր հրատարակութեանը վրայ։ Լիպր Բարոլի տնօրէնն ալ Պ. տը Մէզիէրի ըսածները կրկնեց։ Ֆիկառօի խմբագիր Պ. Էմիլ Պէր որ նոյնպէս դիմում ընող անձին վրայ գրած էր, ըսաւ թէ այդ անձը բնաւ Պ. Սէնը չէ։ Հարցաքննիչ դատաւորը յետոյ լսեց գաւառի ոստիկան մը որ մասնաւոր քննութիւն մը կատարած էր։ Ատոր վըկայութիւնը գաղտնի պահուեցաւ։ Լիպր Բարոլի խմբագիր Պ. Բաբիյեօ բողոքեց Պ. Պըսոնի կողմէ Պ. Էտկար Գոմպի մասին եղած վերագրումներուն դէմ, յաբելով որ քսանըհինգ տարի ի վեր կը ճանչնայ Պ. Էտկար Գոմպը, որ անկարող է օրէնքի եւ պատւոյ դէմ որ եւ է արարքի։

—Կրընոպլի երեսփոխան Պ. Բիշա հեռագիր մը ուղղելով Մաթէնի, կը հերքէ Մաթէնի եւ Լիպր Բարոլի մէջ իրեն վերագրուած խօսքերը, միլիոններու խնդրոյն նկատմամբ։ Պ. Բիշա կը հաստատէ Բըթի Տօֆինուաի մէջ Պ. Պըսոնի հրատարակածները. նաեւ կը յայտարարէ թէ Լիպր Բարոլի խմբագիրներէն եւ ոչ մէկին այցելութիւնը ընդունած է։ Մաթէնի թըղթակիցն ալ կը հեռագրէ թէ Պ. Բիշա, Պ. Պըսոնի բարեկամներուն թախանձանքներուն վրայ տուած է այդ հերքումը եւ թէ այդ ուշ մնացած զղջումը անտեղի է, քանի որ Պ. Բիշա նոյն յայտարարութիւնը միեւնոյն ատեն Լիպր Բարոլի խմբագրին ալ ըրած է։ Ուղղուելիք կէտ մը միայն եթէ կայ, այն է թէ Պ. Բիշա սապէս ըսած է.—«Եթէ «չանթաժ» մը կար, Վէրվոր ու անոր արբանեակները միայն պատասխանատու ըլլալու են. պարութային մէջ չկայ բան մը որ կարծեցնել տայ Պ. Էտկար Գոմպի մասնակցութեանը։» Այս պարբերութիւնը մոռցուած էր հեռագրին մէջ։

Լօրանտօ ընտանիքը իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք ներկայ գտնուելով հանգուցեալ ՏԻԿԻՆ ԼՈՒԻԶ ԼՈՐԱՆՏՕՅԻ յուղարկաւորութեան, իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը յայտնեցին։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ ՕՍՄ. ԹՈՒՂԹԵՐՈՒՆ

Ինչպէս որ շաբաթ օր Արեւելքի այս տողերուն մէջ կարծիք կը յայտնէինք, այսօր կարեւոր բարձրացումներ ունեցած են միմիայն օսմ. թուղթերը։ Քոնսոլիտէն շաբաթէն այսօր 16 փարա մէկէն եւ երկաթուղին երկու ֆրանք վրայ դրած են եւ տակաւին բարձրանալու երեւոյթ ունին, որովհետեւ մեծ գնումներ կը կատարուէին այսօր Սակարանին մէջ ոգեւորութեամբ՝ հակառակ այս շաբթուան Հաշուեյարդարումի հանդիպելուն։

—Օտար արժեթուղթերը ոչ միայն չեն բարձրացած, այլ ֆռանս. ռանդը նորէն կոտրած է այսօր եւ կ'արժէ 98.17։

Մ. Հ.

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 12 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	21	23 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	21	25
Ամէնէն վար գին	»	21	22
Ռումէլիի երկաթուղի գօգ.	Ֆր.	122	75
Ամէնէն բարձր գին	»	123	—
Ամէնէն վար գին	»	122	37

ԲԱՑՈՒՄ 14 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Փ. Կ.	21	38 1/2
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	124	50
Շիրքէթի Խայրիէ		20	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Տոււ. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	40
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	30
» ժուիսանս		1	70
» պարտաթուղթ		492	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		503	—
Թրանսվալ		140	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		269	25
Լավրիոմ		84	—
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	42 1/2
« պարտաթուղթ	«	527	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 3/4
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	06

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմից	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 25 Ապրիլ

Անգլիական Քոնսոլիտէ		92	37
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.		59	25
» » » Գ. բաց.		28	63
» » » Դ. գոց.		28	63
Օսմանեան Պանքա		13	87
Ռուսական 1890		—	—
Հելլէնական 5 %		41	50
» Մոնոբոլ		44	—
Պուլկարական 1888		91	50
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		108	50
Տօմինիալ		105	75
Թրանսվալ		5	56
Այտին երկաթուղի		12	50
Փոխանակագիր		25	28 1/4

ԲԱՐԻԶ, 25 Ապրիլ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		98	17
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	29	05
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. գոց.	»	29	05
» » » Բ.	»	60	55
» » » Գ.	»	21	42
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	598	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	126	—
Օսմ. մաքսատուն	»	—	—
Օսմ Ռէժի	»	267	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	499	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1081	—
Իտալական Ռանթ	»	103	60
Սպանիական արտաքին	»	87	72
Թրանսվալ	»	142	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	170
Դրամագրոյ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 25 Ապրիլ

Թուպլը	Ֆր.	—	
Ռումէլի երկաթուղի	»	130	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	60
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	315

ՎԻԷՆՆԱ, 25 Ապրիլ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	81
Ռումէլի երկաթուղի	»	118	—
Օսմ. Ռէժի	»	339	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 26 Ապրիլ

Յօսմ. Քոնս. սէրի Դ.		—	—
Ռումէլի երկաթուղի		—	—

ԻՒՆԻՈՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829
Վանտոմի հրապարակ, թիւ 9 [illegible]

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ 252 Միլիոն Ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագին 21
Դրամագլուխ և պահեստ 107
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին 19 Միլիառ

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ 120 Միլիոն Ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին 260
Դրամագլուխ և պահեստ 153
1900ին գանձուած ապահովագին 17

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց [illegible] մաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազա[illegible] պայմաններ։ Շահաբաժիններու տարուէ տա[illegible] [illegible] (accumulation des bénéfices) ՑՈՒԹԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ [illegible] կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆԿԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, [illegible]

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396 ՍԵՒ-ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐԳԱՐԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԳԸ

[illegible]

ՕՍՄ. ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏ

ԸՆՏԻՐ ԿԻՐ ԵՒ ՇԱՂԱԽ
ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՐԱՆ, ՍԹԵՆԻԱ
Լ. ՔԷՕՍԷՕՂԼՈՒ, Կ. ԼԻՆԱՐՏՕ
ԵՒ ԸՆԿ.

Այս կիրը, որուն սպառումը մեծապէս աւելցած է վերջին երկու տարիներուն մէջ, շատ կարեւոր բարւոքում մը կրած է շնորհիւ ճարտարագէտ Պ. Կ. Լինարտոյի, որ գիտական երկար հետազօտութիւններէ յետոյ, յաջողած է գտնել գերազանցապէս հիտրոլիք կիր մը։ Լաւագոյն արդիւնքներ տուած է այս կիրը, ծովու եւ անուշ ջուրին տակ։ Օտար առաջնակարգ հիտրոլիք կիրերէն աւելի աղէկ է անվիճելի կերպով։ 200 օսմ. ոսկիի պարգեւ մը պիտի տրուի անոր, որ ապացուցանէ թէ այս կիրը հիտրոլիք չէ գերազանցապէս։ Երեք պայմաններ կը միացնէ իր մէջ.— Խնայողութիւն, առողջարար հանգամանք, հաստատունութիւն։

Կեդրոնական մթերանոց, Կալաթա, Քալաֆաթ-Եէրի, Թիւ 63, ատաղձավաճառ Պ. Քէօսէօղլու Խարալամպոսի մեծ մթերանոց։ Մասնաճիւղերն են Պոլիս, Քէրէսթէճիլէր, Թիւ 394, Դաւրգիւղ քարափին վրայ, Եանի Միքայէլի քով, Սամսոն՝ Անտոնօղլու Եղբարք։ 77—105

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, եւ որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ տեղեկական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ ո եւ է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ եւ շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ վրպման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն ու պատճառին, անձնապանութեան եւ մինչեւ իսկ պատերազմի առթիւ։ Տեղեկական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագին վճարելէ յետոյ, առանց յետագայ ապահովագինն հաշուի առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները պարզ պարզ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին շարունակելու առանձնաշնորհումը, յետամնաց ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ իրաւանց կորուստ չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամենէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՌԻ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հուիթօլ խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատեով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին
Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հավուզլը փողոց Օսմ. Նամակատան դէմը։

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօխ
Մարբուճըլար Զարըզը խան, Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻԶ
THE SINGER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի եռեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ Թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար Զարչը պօյը, Թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզեան տունը։

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, աղազուն, վատոյժ, հիւանդկախ տղաքը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թոմպուլ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ եւ կորովի զաւակներու արժանանալու եւ զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց սնուցումին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր եւ բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը եւ քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորձառութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո եւ է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով եւ շարունակեց աճիլ ու զօրանալ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու եւ քաջողջ երիտասարդներ եղան. հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պօնաբարթ փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿՈՒԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ եւ գաւառներու մեծ դեղարանատու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 12—26

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմէնեան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդըրիան	10500	Արըժ.ըն	3000
Լանքասդըրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոսդոնիան	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վավոնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	80
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել,
առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 Մաքսատան հին անցքը

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի, Փօրթոյի. Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէս	3000	Թիպա	2500
Անուպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարօս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքընի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈՂ եւ ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
194 31. Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը:

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ եւ իրականաբար նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ականաւոր գրագէտներէ եւ գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց եւ հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի եւ հոյակապ շինուածներու, տարազներու եւ թիբերու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու եւ տունկերու, սեւ եւ գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տետրերով կը հրատարակուի, եւ 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր չորեք շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սերիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագինը հետեւեալն է. { 190 ֆրանք աղանձին տետրերով կամ սերիներով եւ կամ թղթակազմ հատոր
{ 225 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանա

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանդատներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով, ստորագրուողը զերծ կը մնայ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի պրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17։ Խնդրողին 16 երեսնոց պրակ մը՝ երբ նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։ 587

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թահտաքալէ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՑ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ եւ առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպայի վարպետ մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ թուալէթի հոտաւէտ եւ լուացքի օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաքողներուն ցուցակը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օբրատի Պազ եւ Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատուններուն, իսկ գաւառներու եւ օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Պ. Լազարեւեց Որդի եւ Ընկ. 28.— Ռիւ Շաթօտէօն։
ՊՈՄՊԱՅ.— Պ. Պ. Ապրար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Պ. Մ. Գալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒՔ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կէռոն Արտիթի
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Պ. Հայնրիխ Վառնինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻՒՊ.— Պ. Մ. Քափուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբարք.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. եւ Ս. Մեծատուրեան.
ԻԶՄԻՏ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան.
ՌՈՏՈՍԹՕ.— Պ. Յակոբ Քռօվատալ.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիոսգօ	2271	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէքօ	1200
Պորտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիտէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանդրօ	2272	Րինալտօ	1663	Խէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլոբատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Քլարօ շոգենաւը, նաւապետ Պէլտինկ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Քլիօ շոգենաւը, նաւապետ Եընկ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 30ին։

Քասբէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Կրէշամ, ամսոյս 23ին Նիւ Եորքէն ընդհանուր վաճառքով հոս կը սպասուի։

Դիմել առ գործակալը Յ. ՀԻԼՖ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 23—24. Քէւշէ Միւէթ խան. Ղալաթիա 277

COMP RUSS
Navigation à Vapeur et de Comm
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Դշ. 15/28 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ. 16/29 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիաէն Բոր-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապլուս-Շամ
Դշ. 16/29 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Եշ. 17/30 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Բաթում ժամը 3ին միջօրէէն առա
Եշ. 17/30 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 18/1 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն
Շբ. 19/2 Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը յետ միջօր իւ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Ապրիլ 27ին Սիռքասի Անտ. եղբայ
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Ապրիլ 28ին Սիռքասի, ուղ. Մարսիլ
Տոմսեր ուղղակի Բրազիլ [illegible]
Առաջին կարգի 245 ֆրանք, [illegible]
175 ֆրանք [illegible]
[illegible] 516 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Ամէն ամիս երկու անգամ կը բանին
Լիվըրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	[illegible]
Սաքսոնիա	18900	Բաթայոնիա	[illegible]
Լուքանիա	12950	Վէրլա	[illegible]
Քամբանիա	12950	Բավլա	[illegible]
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	[illegible]
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	[illegible]
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	[illegible]
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	[illegible]
Ուրանի	7269	Շէրպուրկ	[illegible]

Սարակսա շոգենաւը, նաւապետ Ուիլեէմս, ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն հոս հասաւ։

Դիմել առ ԺՈԼԻ եւ ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի (23)

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱՍԿՕՊԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԺՈՐԺԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ը

—Պարո՛ն, կը հիանամ ձեր վստահ շեշտին վրայ, թէեւ ես այնքան վստահ չըլլամ։ Որոշած եմ ոստիկանութեան չիմացնել խնդիրը։ Այդ թշուառականը տանս մէջ ապրեցաւ։ Նողկանք պիտի զգամ, եթէ երբեք եղեռնադատ ատեանին առջեւ ղրկեմ զայն. եւ եթէ դուք վնասուած չըլլայիք այս գործին մէջ, պիտի ուզէի որ ալ եւս չխօսուէր անոր վրայ։ Հետեւաբար ձեր ուզածին պէս գործեցէք։ Ձեզի կը ձգեմ այդ գործը։

—Շատ լաւ, պարոն, արդարութիւնը ի գլուխ ելաւ առանց գայթակղութեան ու աղմուկի։ Նորէն պիտի տեսնէք զիս, երբ ամէն ինչ աւարտի։ Արկղիկս չպիտի բերեմ, քանի որ անհետացած է. բարեբաղդաբար թէեւ գումար մը միայն վնասած էք, հետեւաբար կրնամ երեսուն հազար ֆր.ի գումարը առնել, որուն համար եկած էի այս առտու։

—Արկղակալս ձեզի պիտի յանձնէ այդ գումարը։ Հիմա թոյլ տուէք որ բաժնուիմ ձենէ։ Գործերուս գլուխը պէտք է գտնուիմ. ատենն է կիշէն բանալու։ Համբերութիւնը շատ սպառեց։ Կը լսէ՞ք, Վինների։ Բան մը չըսէք մէկուն։

Երիտասարդ արկղակալը լուռ խոնարհութիւն մը ըրաւ։ Շատ մոլորուած էր ինք, հետեւաբար պատասխանի սպասող չկար։ Պ. Տորժէր բաւական ցուրտ ողջոյն մը տուաւ գնդապետին ու դուրս ելաւ։

—Աղջիկը տեսնելու անհամբերութենէն կ'եռար։

Պ. Տորժէր բաւական կրցած էր զսպել ինքզինքը, որքան ատեն որ գնդապետ Պորիսոֆի ներկայութեանը գտնուած էր. բայց ճշմարտութիւնը սա էր որ իր գլխուն եկած աղէտը անբացատրելի զայրոյթի մը մատնած էր զինքը։

Դրամի կորուստը չէր որ այնքան կը զայրացնէր զինքը, թէեւ այդ մասին ալ նեղացած էր, այլ սա գաղափարը թէ իր աղջիկը գողի մը սիրահարած էր։

Սեղանաւորը ալ եւս չէր տարակուսեր Ռոպէր տը Բարնոէլի յանցապարտութեան վրայ։ Ամէն ինչ կ'ամբաստանէր այդ տարաբաղդ երիտասարդը, որ խոյս տուած էր ոճիրը գործելէն յետոյ. նոյն իսկ իւրացուցուած համեստ գումարը ամբաստանութեան պարագայ մըն էր իր դէմ։

Ուրիշ մը միլիոններն ալ պիտի գողնար։ Ան միայն պիտի գոհանար յիսուն հազար ֆրանքով՝ այսինքն այն գումարը՝ որուն պէտք ունէր, բաղդը փորձելու համար արտասահմանի մէջ։

Ան միայն կրնար գաղափարը յղացած ըլլալ տեսակ մը բռնի փոխատուութիւն մը ընելու իր տիրոջմէն, յետոյ ետ դարձնելու պայմանաւ, եթէ յաջողէր հեռաւոր երկիրներու խորը իր կատարելիք ձեռնարկներուն մէջ։

Մնաց որ, կասկածները Ռոպէրի եւ Վիններիի վրայ միայն կրնային ծանրանալ։ Անոնք միայն իրաւունք ունէին օրուան ամէն ժամուն պտըտիլ չէնքին մէջ, անոնք միայն գիտէին դրամարկղը բանալու ծառայող բառը եւ փականքին մօտ լարուած ծուղակին գաղտնիքը։

Վինների չէր անհետացած եւ ո եւ է շահ չունէր հազար ֆր.նոց քանի մը դրամատոմսեր գողնալուն մէջ։ Լաւ դիրքի տէր իր ապագան ապահովուած էր։ Միեւնոյն ատեն կորսնցուցած չպիտի ըլլար իր պաշտօնը եւ հարուստ ժառանգութիւն մը ունեցող աղջկան մը հետ ամուսնանալու յոյսը։ Մնաց որ ինչ պիտի ընէր արկղիկը, մանաւանդ Վիններիի պէս հանդարտիկ պաշտօնեայ մը՝ որ իր գործին վրայ միայն կը խորհէր։ Ամէն պարագայի մէջ՝ այնքան յիմար պիտի ըլլար որ գումարը իւրացնէր ճիշդ այն օրը, երբ անոր տէրը պիտի գար իրմէ պահանջել զայն։

Պ. Տորժէր ինք ալ ճշդիւ չէր գիտեր թէ ինչ կը պարունակէր այդ խորհրդաւոր արկղիկը՝ զոր իբր աւանդ ընդունած ըլլալուն համար շատ կը ցաւէր. բայց հիմա կը տարակուսէր որ գնդապետը անոր մէջ պահած ըլլայ դիւանագիտական թուղթեր, այնպիսի պաշտօնագիրներ որոնք հոգածութեամբ կը պահուին, մինչեւ որ ատենը գայ զանոնք գործածելու եւ սուղ գիներով ծախելու, անոնցմով շահագրգռուողներուն։

Նոյն իսկ կը տարակուսէր թէ Պ. Պորիսոֆ այդ արկղիկին մէջ զետեղած ըլլայ արժեթուղթեր եւ ռանթի թիթրեր։ Այդ Ռուսը շատ լաւ գիտէր թէ սեղանաւորը պատասխանատու է կանոնաւորապէս գանձուած արժէթուղթերուն համար միայն, ու ինք անհոգութեամբ ու յիմարութեամբ, այդպիսի թանկագին երաշխաւորութիւն մը արհամարհող մարդոցմէ չէր։

Ստիպուած էր այդ պատմութիւնը յերիւրել, ճշմարտութիւնը ըսելէ խուսափելու համար. գողը անձնապէս հետապնդելու գործը ստանձնելու մասին ունեցած փութկոտութիւնն ալ կը յայտնէր թէ չէր ուզեր այդ ցաւալի դէպքին յայտնուիլը։

Քաղաքական գործակալ մը ծանր կըշտամբանքներու կ'արժանանայ, երբ իր զէնքերը գողցնել տայ. գնդապետ ալ քաղաքական գործակալ մըն էր։

Ու Պ. Պորիսոֆ եթէ կ'ամբաստանէր Ռոպէր տը Բարնոէլը, պատճառներ ունէր ատոր համար՝ զորս չէր ուզեր յայտնել։

Մնաց որ Պ. Տորժէր ցաւ չէր զգար իր քարտուղարը Պ. Պորիսոֆի վրէժխնդրութեան յանձնած ըլլալուն համար, փոխանակ զայն բերան տալու ոստիկանութեան, քանի որ ինքն ալ չէր ուզեր աղմուկ յարուցանել։

Պ. Տորժէր կը խորհէր Ալիսի իմացնել պատահածը. կը կռահէր թէ փոթորկալից պիտի ըլլար այդ տեսակցութիւնը։ Բայց պարտականութիւն կը համարէր առանց ատեն կորսնցնելու, աղջկանը միտքը լուսաբանել Պ. տը Բարնոէլի բարոյական արժէքին վրայ, եւ ցոյց տալու այն անդունդը՝ ուր քիչ մնացեր էր գլորելը։

Աղջիկը տեսնելէ առաջ, սեղանաւորը ուզեց քանի մը լրացուցիչ տեղեկութիւններ քաղել։

Իր աշխատութեան գրասենեակը մտածին պէս, զանգակը հնչեցուց՝ սենեկապանը կանչելու համար. ծերունի սպասաւոր մըն էր որ իր բովանդակ վստահութիւնը կը վայելէր։ Այս վերջինը կռահած էր թէ ինչի վրայ կը դառնար խնդիրը, հետեւաբար սեղանաւորը հազիւ պէտք ունեցաւ հարցաքննելու սենեկապանը, հասկնալու համար թէ տան մարդիկը գիտէի՞ն Պ. տը Բարնոէլի մեկնումը։

Դռնապանը տեսած էր Ռոպէրին ներս մտնելը ժամը տասնին ատեններ եւ ժամը տասնըմէկուկէսին դուրս ելլելը, ծրար մը բռնած ձեռքին մէջ։

Այդ մէկ ժամուան միջոցին իր սենեակը մնացած էր. ոչ ոք կրնար պարզել այս կէտը։ Բայց հետքեր ձգած էր, կարասիներուն վրայ նետուած զգեստներ, բացուած դզրոցներ՝ որոնց պարունակութիւնը տակն ու վրայ եղած էր, վառարանին մէջ այրուած թուղթի կտորներ։

Այդ բոլոր անկարգութիւնը ցոյց կու տար թէ գահավէժ մեկնում մըն էր ատիկա։

Ռոպէր չէր փոխած իր հագուստները։ Իր հետ տարած էր քիչ մը ճերմակեղէն ու ճամբորդութեան ծածկոց մը։

Պ. Տորժէր կ'ուզէր համոզում գոյացնել փափուկ կէտի մը վրայ։ Ռոպէր տունէն դուրս ելած ու Ալիս չէր տեսած զայն։ Կ'ուզէր գիտնալ թէ Ռոպէր տեսած էր զայն, տունէն մեկնելէ առաջ, ու կը վախնար այս մասին հարցաքննելու իր ծառան։

(Շարունակելի)